

Administrația Română

ORGANUL ASOCIAȚIEI NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA

Jurisprudență * Administrație * Studii * Informațiuni * Revedicări

Apare lunar
Redactor: Isac E. Isacu, notar

Redacția și Administrația
Periam, Jud. Timiș-Torontal

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUPRINSUL:

Președintele Ligii Antirevizioniste, d. Stelian Popescu în mijlocul notarilor.

Redacția: Reorganizarea revistei „Administrația Română”
„A. R.” Notarii și Presa.

Alex. Comșia: Pentru acei cari apără cauza notarilor

PAUL NEGULESCU Prof. de drept public la Univ. din Buc.: Regulamente

Leon Bârlea, notar: De pe vremuri

* * * Congresul notarilor fără posturi

Gh. Crișan, : Rațiunea de stat

T. Mesaroșiu, : Supraevaluările succesiunilor

Szabo Augustin, : Criza morală și materială (o cuvântare)

Alex. Movilă, primpretor: Importanța plășei în viața administrației rurale

„A. R.” : Colegi notari din toată țara.

Victor Rășchitor: Soarta funcționarilor rurali.

Gráczy Francisc, doctor în drept: Litigiile rezultate din lucrul efectuat

Comunicările Prezidiului Asociației Notarilor Comunali,
Jurisprudență, Informațiuni.

Rugăm pe toți domnii colegi Notari și alți funcționari administrativi, a ne trimite articole pentru revistă, tratând situația funcționarilor precum și orice chestiuni de specialitate.

Manuscrisele primite și nepublicate nu se înapoiază.

Abonamente 300 lei anual.

Rugăm pe Dnii Notari a trimite plata abonamentului în curs, cât și abonamentele restante la adresa: Remus Ania, notar, casier-contabil al revistei „Administrația Română”, în Fratelia (lângă Timișoara).

Pentru revistă răspunde: Isac E. Isacu, notar.

Taxele de membru, subvențiile pentru „Căminul Notarilor” sunt a se trimite pe adresa: Ioan Hajdeu, notar, casier central, Cociuba-Mare, p. u. Tinca (jud. Bihor).

Adresa președintelui Asociației Notarilor Comunali din România este: Alexandru Comșia, notar, Jibou (jud. Sălaj).

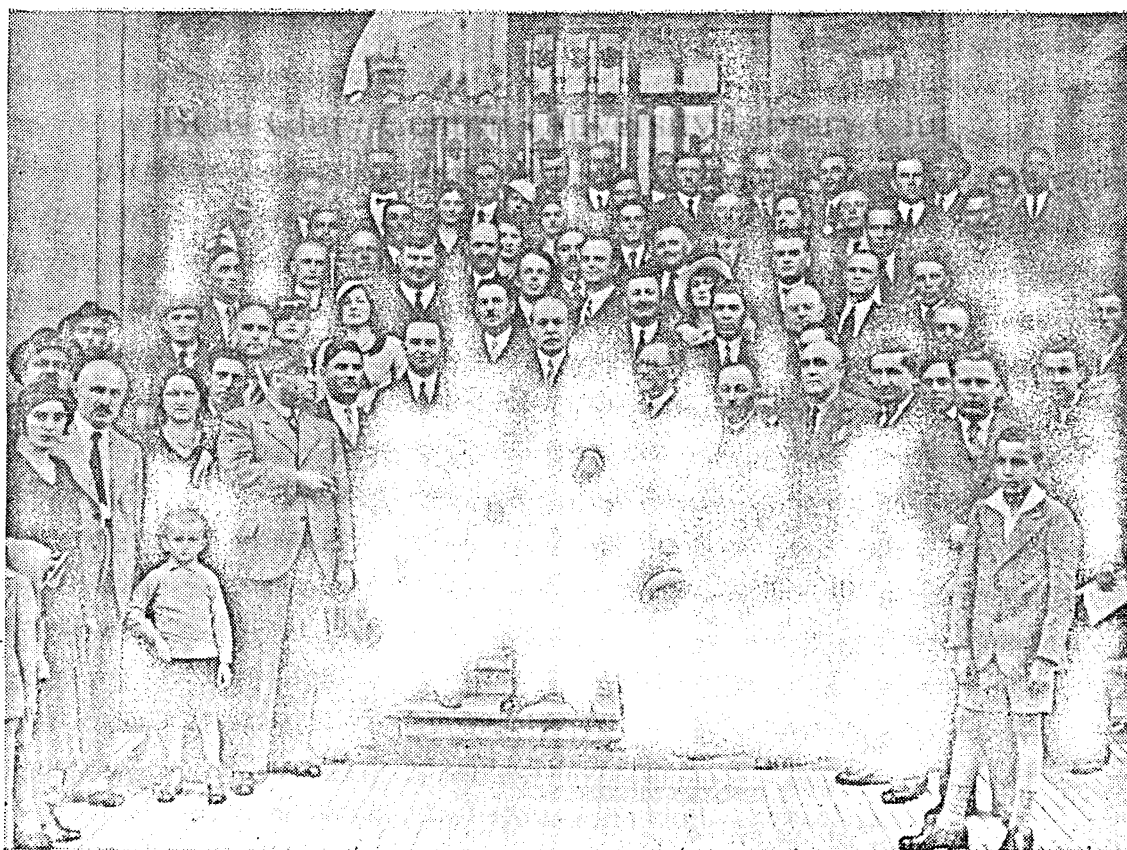
Administrația Română

Organul Asociației Notarilor Comunali din România

APARE LUNAR
REDACTOR: ISAC E. ISACU, NOTAR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
PERIAM, JUD. TIMIȘ-TORONTAL

Președintele Ligii Antirevizioniste,
d. Stelian Popescu, în mijlocul notarilor.

D. Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul” și președinte al Ligii Antirevizioniste, împreună cu președintele nostru, d. Alexandru Comșia, fotografiați în mijlocul notarilor cu ocazia înscrierii Asociației Notarilor Comunali din România sub cutele drapelului Ligii Antirevizioniste.

Reorganizarea revistei „Administrația Română”.

Intențiunea noastră a fost ca singuri cetitorii să constate rezultatele reorganizării revistei „Administrația Română” deaceia în numărul trecut nu am amintit nimic despre acest lucru, însă încurajările primite atât din partea colegilor cât și din partea unor distinse personalități, prietene Asociațiunii noastre, ne obligă să arătăm programul ce înțelegem să urmăm pentru continuarea luptei de afirmare profesională.

Atât consiliul de administrație cât și adunarea generală a notarilor ținută la București în 22 Mai a. c., au hotărât reorganizarea revistei, pentru a-i da adevăratul rot de interpret al revendicărilor notarilor.

Dintr'o datorie de conștiință față de colegi și pentru a putea să ne asociem cu mai mult succes în acțiunea de înaintare a corpului, am acceptat conducerea acestei reviste, cu care avem legături vechi. Cu ani înainte am colaborat prin modestele noastre puteri și cu toată căldura sufletului.

Totdeauna am fost de părere, că alături de acțiunea directă și personală a conducătorilor noștri, cel mai bun mijloc de afirmare și propășire este presa și în primul rând organul pe care l'am avut la dispoziție, revista „Administrația Română”.

Pentru ca cuvântul nostru să fie ascultat și pentru ca revista să devină cu adevărat un port drapel al năzuințelor noastre, este de absolută necesitate, ca ea însăși să fie însuflețită de noi prin desfășurarea unei activități intense și permanente. Că în trecut scopul revistei a fost greșit înțeles nu o judecăm noi, ci o lăsăm să o judece toți colegii noștri.

Astăzi însă situațiunea s'a schimbat. Ne-am făcut un punct de onoare din apariția ei regulată. Având asigurate câteva pene de frunte dintre colegi și dintre mari prieteni al mișcării noastre — aci e locul să mulțumim în numele notarilor din întreagă țară ilustrului savant român Dl. Profesor universitar Paul Negulescu și celorlalți valoroși colaboratori, cari ne dau și ne-au promis și pe viitor tot concursul — vom ține întotdeauna trează atențiunea conducătorilor și opiniei publice asupra mișcării noastre.

Vom reintroduce publicarea numelui acestor prețioși colaboratori în locul de onoare, pentru ca prin revistă să-i facem cunoscuți tuturor notarilor pe acei cari se interesează de ei și militează pentru a le forma o soartă mai bună.

Vom informa toate gazetele despre activitatea Asociațiunii și despre manifestările noastre, prin biroul de presă de pe lângă revista noastră.

Pentru a ușura activitatea notarilor, vom reintroduce rubrica de „Intrebări și Răspunsuri”. Fiecare dintre colegi ne poate cere informațiuni în legătură cu administrația, iar răspunsurile noastre vor fi acelea admise de practica serviciului în cadrul legiuirilor, pe cari se bazează statul nostru.

In ceea ce privește raporturile și situația notarilor din punct de vedere juridic, vom veghea, ca și în direcțiunea aceasta să le venim în ajutor. In acest scop am înființat pe lângă revistă un birou de contencios, de unde toți cetitorii vor primi sfaturile de natură juridică.

In cazurile urgente ori expres cerute vom răspunde prin corespondență directă.

Pentru toate păsurile și dezideratele notarilor avem deplină înțelegere, le vom face loc în revistă noastră, îmbrățișând, în acelaș timp și cauza celorlalți funcționari cari au aceleași aspirații cu noi.

In linii generale revista „Administrația Română” are de scop să devină adevăratul organ de luptă, pentru ca alături de conducerea Asociațiunii Notarilor Comunali, să susțină și să apere interesele acestei organizații și totodată să ușureze activitatea fiecărui notar în parte, prin articole de specialitate și informațiunile ce va conține.

Rugăm pe colegi să ne trimită părerile lor cu privire la îmbunătățirea conținutului revistei, precum și articole, promițându-le că la publicarea lor nu vom ține seama de alt criteriu, decât de actualitatea și valoarea articolului ce primim, astfel că dacă necesitatea va cere, vom mări numărul paginilor revistei dela număr la număr, pentru a putea publica tot materialul de actualitate.

Având încredințarea și aprobarea întregă a colegilor, precum și a tuturor prietenilor mișcării noastre și a opiniei publice, care ne înțelege și ne sprijină, vom pune tot sufletul și toată puterea noastră de muncă într'u izbânda complectă a programului nostru.

REDACȚIA

Notarii și Presa.

Unul dintre principalii factori cari au determinat dezvoltarea politică a societăților din lumea civilizată, este fără îndoială presa, marea achizițiune a vremurilor moderne.

Nu ne putem închipui o societate organizată, fără acest element de conducere și control al opiniei publice, care reprezintă — întocmai cuvintelor academicianului Cuvillier-Fleury — nu a patra putere, ci este cea mai reală din timpurile actuale.

În țara noastră rolul presei a fost hotărâtor, îndeplinind o funcție socială de educație politică, dar — după cum bine spunea marele publicist C. Bacalbașa într'o prelegere la Institutul Social Român — presa română mai are încă un titlu pe lângă toate titlurile pe cari le revendică presa din toată lumea și anume că a fost un mare instrument național.

Trăim într'o epocă în care ne dăm seama cât îi datorește înălțarea noastră.

Presa română a știut întotdeauna să îmbrățișeze cu toată căldura marile probleme ale neamului și în același timp s'a ocupat și de chestiunile de actualitate cari frământau diferitele categorii de cetățeni.

Noi notarii, trebuie să fim și suntem recunoscători presei, exponenta revendicărilor noastre. Dezideratele și nevoile noastre au găsit întotdeauna ecou în acest agent de legătură dintre guvernanți și guvernați, durerile noastre au fost cunoscute astfel de întreaga opinie publică, iar conducătorii noștri au fost încunoștințați despre dreptatea cauzei noastre.

Strălucirile mânuitorii ai condeiului prin articole și chiar în parlamentul țării, — unde ne-a luat apărarea intereselor noastre dislinsul gazetar d. Pamfil Șeicaru — reprezintă, cu hotărâre inimioasă, breasla noastră.

La congresul nostru din 22 Mai a. c. am avut fericirea să ne convingem odată mai mult, de puternicul sprijin pe care ne putem bizui. Cuvintele unui Stelian Popescu ne-au fost ca un balsam pentru durerile noastre, am simțit cât suntem de apropiați sufletește cu presa, ai cărei reprezentanți sunt atât de buni prieteni ai notarilor, cunoscându-le devotamentul de corp și sacrificiul național în lupta, ce duc la sate, ca să asigure liniștea și armonia socială.

Noi notarii rămânem recunoscători presei, de care suntem legați în toată existența noastră.

„ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ“

Pentru acei cari apără cauza notarilor.

DI. Deputat de Hunedoara Dr. Cornel T i s u, în sesiunea trecută a ridicat cuvântul în Cameră pentru interesul corpului nostru.

Președintele Asociației luând cunoștință de aceasta, i-a exprimat mulțumiri, adresându-i următoarea scrisoare:

Prezidiul Asociației Notarilor Comunali din România.

Do. Nr. 2/934. A. N. C.

Domniei-Sale Domnului

Dr. Cornel Tisu, medic și deputat,

București, Camera Deputaților.

Mult Stimat D-le Deputat,

Cu o nespusă satisfacție am luat cunoștință de comunicarea făcută de D-Voastră în sesiunea trecută a Corpurilor leguitoare, în cauza situației notarilor comunali, pentru care Vă rog primiți viile mulțumiri ale acestui corp.

Alăturat am onoare a Vă înainta un exemplar al Revistei noastre „Administrația Română” din conținutul cărei Vă puteți edifica mai bine și cred, că pe deplin, în cauza insușită de D-Voastră.

Multe și nenumăratele noastre plângeri au rămas infructuoase, nu s'a aflat nimeni care să-și însușească repararea nedreptății făcute nouă.

După cum veți vedea din aceste Memorii, bazate pe lege, ordonanțe ministeriale, hotăririle Casației, nimic nu cerem, decât respectarea Legei și tratament egal cu ceilalți funcționari.

Vă rog în numele alor 5700 familii, binevoiți a studia aceste Memorii și anexele însemnate cu roșu, cari se refer la primul Memoriu, iar la al doilea cele însemnate cu literile A — N și a continua în Parlament cu ocazia dezbaterii Bugetului, bazat pe acte oficiale.

Am nidejed că în sesiunea, ce urmează, voi avea onoare a Vă mulțami și în persoană.

Vă rog încă odată binevoiți a ne susține necazurile noastre și pe mai departe, pentru care aveți deplina recunoștință și stima noastră.

Primiți, D-le Deputat, asigurarea deosebitului meu devotament.

Jibou, județul Sălaj, la 9 Iunie 1934.

Președinte

Alexandru Comșia

notar, Jibou, județul Sălaj

Colegi notari din toată țara,

La adunarea generală care s'a ținut la București în 22 Mai a. c., pentru a putea lupta și pe mai departe în interesul corpului de notari, ați hotărât — prin reprezentanții Dvs. — de a vă face un punct de onoare din achitarea fără întârziere a abonamentului revistei „Administrația Română” și a cotizațiilor către Asociația Dvs. Mai mult încă, ați hotărât o serie de măsuri față de cei cari, prim dezinteresarea lor condamnabilă strică enorm cauzei noastre.

În consecință, vă invităm să trimiteți de urgență contravaloarea abonamentului revistei, precum și sumele restante. Domnii președinți

de organizații județene vor proceda conform obligațiilor ce și-au luat pentru accelerarea plății abonamentelor și cotizațiilor, informându-ne despre aceia cari nu înțeleg spiritul de solidaritate ce există între noi.

„Administrația Română”

Pentru a veni în ajutorul colegilor notari s'a înființat pe lângă revistă un birou de conțencios, stându-le la dispozițiune cu toate informațiunile de natură juridică de care au nevoie.

Răspundem în mod gratuit fie prin revistă, fie direct.

REGULAMENTE

de

PAUL NEGULESCU

Profesor de drept public la Universitatea din București

1. Definițiune. 2. Valoarea normelor reglementare. 3. Autoritățile administrative având putere reglementară: Statul, județul, comuna. Puterea reglementară a Regelui. 4. Puterea legiuitoare nu poate delega Executivului dreptul de reglementare (delegațiune de puteri), dar îi poate abandona anumite materii rezervate pe care să le reglementeze cu dreptul său propriu (delegațiune de materii). 5. Puterea reglementară a județelor și comunelor. 6. Interpretarea regulamentelor. 7. Neretroactivitatea regulamentelor. 8. Supremația legii față de regulament. 9. Formalități cerute pentru validitatea unui regulament. 10. Sancțiunea regulamentelor. 11. Abrogarea și modificarea regulamentelor.

1. — Regulamentul este o regulă de conduită exterioară generală, obiectivă impersonală, obligatorie ca și legea, dar care, spre deosebire de aceasta, este opera unei autorități administrative, investită de constituțiune sau de legi cu putere reglementară.

Regulamentul, așa dar din punct de vedere formal, este un act administrativ de autoritate făcut în exercitarea dreptului de suveranitate, iar din punct de vedere material, întru cât cuprinde norme juridice, el are caracter de lege.

Acest act administrativ de autoritate, ca or-ce act juridic, este o manifestare de voință de organul competent în scop de a produce un efect juridic.

Manifestarea de voință trebuie să fie făcută, ca or-ce manifestare de suveranitate, în formă de ordin, nu în forma precativă sau ca o simplă enunțare de părere: Prin regulament, act unilateral, autoritatea administrativă, urmărind un scop determinat, ordonă anumite fapte sau observațiuni și administrații sunt obligați, sub amenințare de sancțiuni, ca să-și conformeze activitățile lor cu dispozițiunile acestui act administrativ.

Prin legile ce face, puterea legiuitoare poate să impună cetățenilor or-ce obligațiuni, ce nu ar atinge principiile constituționale, poate să creeze situațiuni juridice noi. Dar legiuitorul se găsește în imposibilitate materială, neavând nici timpul, nici competența tehnică, de a formula toate regulele care urmează să constituie ordinea juridică a statului. De aceea este nevoie ca alături de organul legislativ, și sub controlul acestuia, administrațiunea să completeze legile, precizând detaliile de execuțiune (regulamente complementare legilor).

Dreptul acesta, recunoscut Puterei executive, de a face regulamente este foarte folositor, căci administrațiunea este mai în măsură decât Parlamentul să cunoască toate circumstanțele și dificultățile la care ar da naștere aplicarea unei legi și poate mai lesne să le preîntâmpine prin prescripțiuni amănunțite și de multe ori tehnice. Și apoi, dacă se întâmplă ca dispozițiunile reglementare făcute pentru aplica-

rea unei legi să nu fie suficiente, Puterea executivă poate mult mai ușor să modifice sau să completeze regulamentul, decât dacă asemenea dispozițiune de amănunt s'ar fi luat printr'o lege ¹⁾.

Uneori Puterea executivă, ca să completeze ordinea legală, reglementează materii, statuiază asupra unor raporturi, de care nu s'a preocupat legislatorul sau pe care o abandonează în căderea completă a Executivului, **regulamente autonome** ²⁾.

2. — După cum am arătat, alcăturirea normelor generale aparține sau Constituantului sau Legislativului sau Executivului; ele au o valoare mai mare sau mai mică, după autorul care le-a formulat.

Intr'o țară, în care există o constituțiune rigidă, legi și regulamente cuprinzând norme de drept, o clasificare a acestor regule de conduită, stabilite prin aceste acte, era necesară; ea a fost proclamată chiar prin constituțiune care, prin art. 88 alin. 7 și 103, stabi-

¹⁾ C. G. Dissescu, Curs de drept public român, III, p. 814; Berthelemy, Traité elem. de droit administratif, a XIII-a ediție, 1933. M. Hauriou, Précis de droit adm. a XII-a ediție, 1933, pag. 555 și urm.; F. Moreau, Le règlement administratif, Paris, 1902; J. Barthélemy, Le gouvernement législateur în Revue polit. et parlem., 1917; Vicol, Regulamentul (foarte meritorie teza de doctorat), București, 1933; Al. Silvian, Regulamentul administrativ, 1933. excelenta monografie premiată de Facultatea de Drept din București cu premiul Dan Negulescu; Janegic și Vanghele D., Regulamentul administrativ, lucrare în manuscris premiată de Facultatea de Drept din București cu acelaș premiu; Păunescu Cărcea, Regulamentul administrativ, manuscris premiat de Facultatea de Drept din București cu acelaș premiu.

²⁾ Aceste regulamente autonome au un caracter provizoriu, căci rolul lor încetează când legiuitorul va vrea să reglementeze el acele materii. Putem cita ca exemple de asemenea regulamente: Reg. pentru hotărnicii din 1868, făcut după invitațiunea dată de legiuitor prin art. 745 din proc. civ. dela 11 Sept. 1865; regulamentul muzeului național de istorie naturală din Chișinău dela 22 Septembrie, care, prin art. 21 și făcând organizațiunea serviciului, stabilește și situațiunea juridică a funcționarilor, asimilând pe director cu un conferențiar universitar, iar pe custozii și asistenții cu șefii de lucrări și asistenții universitari. De asemenea, se poate cita regulamentul din 2 Noembrie 1931 pentru înființarea gradelor de submaestru militar în marina de război; regulamentul din 17 Oct. 1925, pentru stabilirea condițiunilor de capacitate și funcționare a traducătorilor și interpreților de pe lângă instanțele judecătorești; regulamentul din 26 Februarie 1932 pentru funcționarea comisarilor guvernului de pe lângă diferite instituțiuni de credit; regulamentul școalelor militare din 1911, cu modificarea din 16 Iunie 1931 (admite corigența la 3 materii), etc. Numărul acestor regulamente este foarte mare. De ordinul, aceste regulamente se preocupă de materii administrative, ele fiind opere administrative. Cu toate acestea, ele pot reglementa și alte materii, de pildă regulamentul hotărnicilor,

lește o ierarhie între aceste 3 categorii de acte juridice. Astfel legiuitorul este obligat să respecte dispozițiunile constituționale în opera sa legislativă, iar regulamentul, expresiunea voinței guvernului, trebuie să respecte constituțiunea și legile, neviolându-le. Nerespectarea acestei norme constituționale are ca sancțiune lipsa de eficacitate a legii sau regulamentului, instanțele judecătorești competente refuzându-le aplicare. O dispozițiune a legii contrarie constituțiunii este declarată inaplicabilă față de recurent de către Curtea de casație secțiuni unite (art. 103 const.), iar o dispozițiune reglementară contrarie unui text din constituțiune sau din lege este anulată de către instanța de contencios (art. 1 din legea contenciosului administrativ) sau este înlăturată de instanțele de drept comun pe cale de excepție (art. 35 din leg. Curții de casație din 1912 și art. 385 alin. 9 c. p.).

În timpuri anormale, în caz de necesitate, Executivul își arogă dreptul de legiferare prin decrete-legi. La noi, în perioada războiului mondial și imediat după aceea, s'a legiferat prin decrete-legi, după cum tot prin decrete-legi s'a legiferat în 1864, potrivit statutului, până la convocarea Parlamentului în Decembrie 1865. Pentru unele din aceste decrete-legi s'au făcut regulamente complementare ¹⁾, care au putere obligatorie, câtă vreme decretul-lege este în vigoare sau a fost ratificat de Parlament.

De altfel, istoricește puterea reglementară a Executivului a precedat dreptul de legiferare al Parlamentului. Astfel, la noi, puterea legiuitoare, ca putere separată, a fost organizată abia prin regulamentele organice (1831—32). Până atunci Domnitorul, ca Șef al Statului, întrunea în persoana sa cele trei puteri.

Și regulamentele organice și convențiunea dela Paris din 7/19 August 1858 (art. 14 alin. pen.) recunosc Domnitorului puterea reglementară, iar constituțiunea din 1866 proclamă acest principiu în art. 93.

3. — Autoritățile administrative, având putere reglementară atribuită de constituțiune, sunt persoanele juridice politico-teritoriale, adică Statul, județul și comuna.

Constituțiunea proclamă, prin art. 88 alin. 9, că puterea reglementară, în numele Statului, o exercită Regele

Puterea reglementară a Regelui are o bază precisă în art. 88 aliniat 9 din constituțiune, în cuprinderea următoare: El (Regele) face regulamente necesare pentru executarea legilor fără să poată vre-

dată modifica sau suspenda legile și nu poate scuti pe nimeni de executarea lor.

Din acest text rezultă: a) că Regele are puterea de a face regulamente pentru executarea legilor, f) că aceste regulamente trebuie să respecte **ordinea legală**, înțelegându-se prin această și **ordinea constituțională** precum și **ordinea internațională**, adică normele constituționale, tratatele și convențiunile internaționale, precum și legile ordinare.

În adevăr, potrivit dispozițiilor constituționale, legiuitorul are puterea de a crea dreptul. Legea este izvorul principal al dreptului, dar nu este singurul. Un izvor secundar de drept îl formează regulamentul, care totdeauna trebuie făcut în conformitate cu legea, **secundum legem**, și nici odată în contradicțiune, în violațiunea legii, **contra legem** ¹⁾. **Legea prin urmare limitează numai acțiunea administrațiunii, ea nu formează însă principiul de conducere al administrațiunii care își păstrează spontaneitatea sa.**

Regulamentul, ca și legea, tinde să modifice o situațiune juridică anterioară. Din acest punct de vedere el **creiază dreptul**.

4. — Puterea reglementară a Regelui, fiind atribuită de constituțiune, apare ca un drept originar, iar nu ca un drept derivat delegat de legiuitor. De aci urmează că formele ce găsim în diverse legi: „Un regulament va preciza dispozițiunile prezentei legi” (legea energiei din 4 Iulie 1924, art. 39), „un regulament de administrație publică va regula punerea în aplicare a legii de față” (art. 52 din Legea Camerilor de comerț din 12 Mai 1925); „Amănunțele de aplicare ale acestei legi se vor prevedea într'un regulament de administrație publică” (art. 60 din legea reglementării migrațiunilor din 29 Aprilie 1925), etc., nu constituiesc o abilitare a administrației, o delegațiune de puteri, ci o simplă invitațiune făcută Executivului de a își exercita puterea sa reglementară pe care o are dela constituțiune.

Cu ocaziunea invitațiunii, ce legiuitorul face executivului de a își exercita puterea reglementară, el poate să introducă limitări, condițiuni și termene, cum de pildă, poate obliga executivul să ia anumite avizuri, sau să trateze numai un anumit articol.

Aplicarea unei legi nu poate fi suspendată prin nepublicarea regulamentului. (Cas. II, decizia 194 din 25 Ianuarie 1912, Buletin, 1912 pag. 110, Apel IV București, Pand. Săpt. 1928 p. 906), dar legiuitorul poate să condiționeze aplicarea legii de promulgarea

¹⁾ Cas. III, decizia 215 din 5 Martie 1928, Pandecte săptămânale 1928, p. 485. Vezi A. Mestre, Exception d'illégalité în Rev. de drept public, 1929, p. 5; G. Alexianu, Legalitatea regulamentelor în Revista de drept public, 1928, p. 689.

²⁾ L. Macarel, Cours de droit administratif, 1844, I. p. 48 și urm., II, p. 628. Ducrocq în Revue générale d'administration, 1878, I, p. 232—238; Dejamme Le pouvoir réglementaire în Revue générale d'administration, 1892, p. 267; Felix Moreau, Le règlement administratif, Paris, 1902, p. 147.

¹⁾ Vezi Cas. II, decizia 308/927, pag. 517. J. Bartilémy, Le gouvernement et la loi în Revue du droit public, 1915, pag. 545 și urm.; idem, Le gouvernement législateur în Revue politique et parlem., 1917, p. 5 și urm.

regulamentului, sau poate să lase aplicarea legii la facultatea unui organ administrativ (art. 96 din legea pentru organizarea învățământului universitar din 22 Aprilie 1932).

Doctrina franceză mai veche ²⁾ consideră asemenea invitațiuni ca adevărate delegațiuni. Ideia unei delegațiuni legislative o găsim formulată în art. 75 din constituțiunea franceză din 1848, însă dată Consiliului de Stat pentru a prepara regulamentele de administrațiune publică ¹⁾.

În Germania, sub imperiul constituțiunii din Weimar, legiuitorul era considerat că poate să transfere autorităților administrative funcțiunea de a legifera, să le dea abilitarea legislativă ³⁾, iar astăzi, sub imperiul legii din 24 Martie 1933, arătată mai jos, transferarea puterii de legiferare este completă.

După noi, legislativul nu poate investi executivul cu asemenea atribuțiuni de caracter legislativ, căci el nu are libera dispozițiune a puterii de legiferare. constituțiunea neconferindu-i decât exercițiul acestei puteri (art. 34).

Delegațiunea, pe care legislativul ar face-o în scop de a investi executivul cu puterea de legiferare, echivalează cu o modificare a normelor constituționale.

În adevăr, creiarea și organizarea marilor organe ale Statului precum și împărțirea atribuțiunilor suveranității între aceste organe, așa cum s'a stabilit de constituțiune, nu pot fi modificate de către unul din aceste organe, căci, în definitiv, toate sunt organe delegate, investite cu atribuțiuni de către constituent. care e delegantul. Fiecare din aceste organe nu poate, renunțând la anumite atribuțiuni, ce i-au fost delegate, să investească pe altul cu dănsese. Acest principiu era exprimat de jurisconsultii romani prin adagiul *delegata potestas non delegatur* ³⁾.

¹⁾ În Franța expresiunea regulament de administrațiune publică are o semnificarea tehnică, înțelegându-se regulamentul pe care există o invitațiune din partea legislativului adresată puterii executive de a face regulamentul. În acest caz, guvernul trebuie să ia avizul Consiliului de Stat, conf. art. 8 din legea Consiliului de Stat din 1872. La noi însă expresiunea, deși întrebuițată adesea de legiuitor, nu are nici un sens determinat.

²⁾ F. Fleiner, *Droit administratif allemand*, Paris, 1933, pag. 49—50.

³⁾ Cas. III, decizia 867 din 1928 *Pand. sâp.*, 1930, p. 207. Cas. III, dec. 123 din 1915 din *Buletin* 1915, p. 1361. În această deciziune Casația admite teoria că legiuitorul poate, prin delegațiune, să investească executivul cu atribuțiuni rezervate lui de constituție: în speță să stabilească pedepse, contrariu principiului de art. 14 constituție: *nulla poena sine lege*.

În Germania, legea din 24 Martie 1933 schimbă temporar înfățișarea Statului, așa cum fusese organizat prin constituțiunea din Weimar. Cu titlu de curiozitate, dăm mai jos conținutul acestei legi așa de importante, cu formula promulgării: „Reichstagul a votat legea următoare, care, cu asentimentul Reichstatului, este publicată după ce s'a constatat că toate prescripțiunile procedurii de revizuire constituționale au fost urmate.

Art. 1. Cuprinsul Reichului, are putere de legiferare în afară de parlament, conform prevederilor constituționale, și guvernul Reichului. Această dispozițiune se aplică și la legile de care se ocupă articolele 85 alin. 2 și 87 din constituția Reichului.

Dar, dacă puterea legiuitoare nu poate, investi cu atribuțiuni legislative executivul, ea poate să abandoneze anumite materii din sfera sa de competență în a executivului (**delegațiune de materii**). Dar prin aceasta nu se mărește puterea de deciziune a executivului, ci numai în sfera sa de competență intră și alte materii, pe care până atunci legislativul și le rezervase și pe care executivul le va rezolva cu puterea sa proprie de reglementare, ce deține dela constituție. Cu alte cuvinte, dacă nu putem avea o **delegațiune de puteri**, putem avea o **delegațiune de materii** ¹⁾, cum de pildă delegațiunea dată prin art. 754 c. pr. civ. din 1865 pentru a face regulamentul hotărânicilor.

Și asemenea delegațiuni intervin destul de des. Parlamentul, organ eminent politic, se găsește în imposibilitate materială, neavând nici timpul necesar, nici competența tehnică de a formula toate normele ce urmează să constituie, la un anumit moment, ordinea juridică a Statului. De aceea legea face adese-ori apel la regulamentul, invitând executivul să exercite puterea sa reglementară.

Miniștrii nu au, potrivit Constituției, putere reglementară, însă ei prepară regulamentul și îl supun Regelui, care, dacă îl aprobă, îl face ca act al său.

Dacă ministrul nu poate să facă regulamente obligatorii pentru administrați, el, în calitate de șef ierarhic, poate să facă acte obligatorii pentru funcționarii supuși puterii sale ierarhice. Astfel el poate face regulamente interioare de serviciu privitoare la funcționarea serviciului, obligatorii pentru funcționari.

Aceste regulamente interioare trebuie să respecte legile și regulamentele generale ale Regelui. Ele pot fi raportate de ministrul însuși, pot fi abrogate în mod expres printr'un regulament decretat sau, în

Art. 2. Legile făcute de guvernul Reichului pot să se îndepărteze dela constituțiunea Reichului dacă nu au drept obiect organizarea Reichstagului și a Reichsratului. Drepturile Președintelui Reichului nu sunt atinse prin această dispozițiune.

Art. 3. Legile Reichului înfăptuite de guvern vor fi promulgate și publicate în *Buletinul legilor Reichului* de către Cancellarul Reichului. Ele intră în vigoare, dacă ele nu dispun altfel, în ziua următoare publicațiunii lor. Articolele 68—77 din constituțiune nu se aplică legilor făcute de guvern.

Art. 4. Tratatelor Reichului cu Statele streine, care s'ar raporta la materii intrând în domeniul de legislațiune al Reichului, nu vor trebui să fie aprobate de organele puterii legislative. Guvernul va elabora și pune în vigoare prescripțiunile necesare pentru aplicarea acestor tratate.

Art. 5. Această lege va intra în vigoare din ziua publicațiunii. Ea nu va mai fi aplicată dela 1 Aprilie 1937; în afară de aceasta ea va înceta de a fi aplicată dacă actualul minister al Reichului, va fi înlocuit de un alt minister.

În afară de lege care violează toate principiile de drept, făcută de un Parlament, care abdică, în mod complet, la dreptul de legiferare în profitul executivului.

¹⁾ Vezi în această privință remarcabilul articol al savantului profesor Adhémar Esmein, *De la délégation du pouvoir législatif* în *Revue politique et parlementaire*, 1894, precum și acel al prof. H. Berthélemy, *Le pouvoir réglementaire du Président de la République* în *Revue polit. et parl.* 1893; J. Devolvé, *La délégation des matières en droit public*, Paris, 1930. Vezi mai sus pag. 250 și urm.

mod tacit, prin faptul că un asemenea regulament se ocupă de aceeași materie.

Circularele sau instrucțiunile ministeriale sunt obligatorii pentru funcționarii aflați sub autoritatea ministrului, cari pot fi supuși la pedepse disciplinare în caz de violațiune, iar actele lor pot fi anulate, ele nu produc efecte contra administrațiilor.

Legiuitorul nu poate să dea delegațiune ministrului ca, pe cale de circulări sau instrucțiuni, să completeze sau să interpreteze legea, cu drept de autoritate.

Legea judecătorilor de pace din 3 Martie 1894, dispunând, prin art. 74, că ministrul de justiție este în drept a completa prin instrucțiuni circulare or-ce lipsă și a rezolva or-ce dificultăți s'ar ivi în cursul aplicațiunei legi în regulata funcționare a judecătorilor, comite o flagrantă violațiune a constituțiunei. În adevăr, legiuitorul nu putea să investească cu putere de a legifera pe un ministru, conform adagiului **delegata potestas non delegatur**, nici nu putea să-i facă o delegațiune de materii, întru cât ministrul nu are putere reglementară proprie.

De asemenea art. 84 și 132 din legea contribuțiilor directe, atribuind putere obligatorie instrucțiilor ministerului de finanțe, considerându-le ca făcând parte din lege, fac o rea aplicațiune a normelor constituționale, ele nu au putut schimba caracterul acestor instrucțiuni de îndrumătoare a comisiunilor fiscale, simple interpretări data de minister, fără putere obligatorie ¹⁾.

5. — Puterea reglementară a județelor și comunelor.

Celelalte persoane morale politico-teritoriale, adică **județul și comuna**, au și ele puterea reglementară consacrată în texte constituționale. Art. 41, 108, 110 și 111 din constituțiunea dela 1923, reproducând articolele 37, 106, 107, 108 și 110 din constituțiunea dela 1866, inspirate direct din art. 31, 108, 110 și 113 din constituțiunea belgiană dela 7 Februarie 1831, stabilesc: a) că județele și comunele sunt organisme administrative având o sferă de atribuțiuni, cuprinzând interesele locale, asupra cărora organele lor au drept de reglementare și de organizare. Acest drept de reglementare rezultă din textul art. 41 care zice: „interesele exclusiv județene și comunale se regulează de către consiliile județene și comunale”, etc. Și acest text este așezat în Titlul III, **Despre puterile Statului**, adică organele care au căderea de a exercita atribuțiuni de putere publică; b) că aceste organisme administrative, județele și comunele, sunt regulate de legi, care, potrivit art. 108 const., trebuie să aibă la bază **descentralizarea administrativă**, adică un regim administrativ în care îngrijirea și rezolvarea interese-

lor locale să fie încredințate la autorități, ai căror titulari să fie aleși de corpul electoral.

Aceste autorități sunt, după cum arată articolele 41 și 108 din constituție, consiliile județene și comunale ²⁾; ele exercită asupra membrilor din colectivitatea administrativă respectivă o putere corporativă, pe care Germanii o numesc **Verbandsgewalt**, cuprinzând între altele și dreptul de **autolegisiatiune** privitor la interesele locale. Aceste regulamente sunt autonome, în sensul că autoritatea locală este numai autorizată de lege de a face asemenea regulamente, determinându-se materiile date în competența lor reglementară.

Această putere de legiferare a organelor locale, mai ales accia a consiliilor comunale, este foarte mare. Astfel, autoritatea comunală are ca atribuțiune să stabilească pe cale de regulamente alinierea străzilor și a piețelor și să stabilească planurile generale de aliniere și nivelare, poliția străzilor și a piețelor publice, ceia-ce coprinde: a) întreținerea materială a străzilor (măturatul, luminatul, ridicarea zăpezilor, udatul străzilor); b) circulațiunea pe străzi. Principiile generale sunt stabilite în legea asupra circulației din 22 Octombrie 1929 și în regulamentul ei din 10 Ianuarie 1931. În afară de aceasta, autoritatea comunală exercită puterea sa reglementară în materie de salubritate, pentru vânzarea substanțelor alimentare și a articolelor de prima necesitate. Autoritatea comunală reglementează cântăritul pâinei și al cărnei, fixându-le și prețul, etc.. Art. 110—114 din legea administrațiunei locale din 1929 arată materiile asupra cărora se exercită puterea reglementară a consiliilor comunale, iar art. 229 din aceeași lege enumără materiile asupra cărora se exercită puterea reglementară a consiliilor județene.

Legile pentru organizarea administrațiunilor locale recunosc organelor locale puterea reglementară pentru anumite materii date în atribuțiunea lor și cu anumit control tutelar.

Chiar înainte de constituțiunea din 1866, legea consiliilor județene din 2 Aprilie 1864, prin art. 68, și legea comunală din 1 Aprilie 1864, prin art. 71, no. 11, 97, 99, recunoșteau consiliilor județene și comunale dreptul de a face regulamente

²⁾ Comitetul central de revizuire I, decizia 31/934, admite că o comisiune interimară comunală poate face un regulament. Este o soluțiune eronată, care violează nu numai litera și spiritul art. 41 Constiit., dar și art. 357 și 104 alin. 19 leg. adm. locale. Comisiunea interimară, însărcinată să se ocupe în mod provizoriu de interesele comunale până la facerea alegerilor, nu are decât atribuțiuni limitate la acte de administrație curentă, conservatoare și urgentă, putând lua măsuri de executare a deciziunilor anterioare ale Consiliului, a face actele impuse de regulata funcționare a serviciului, cum de pildă acordare de autorizări de construcțiuni, facerea actelor de stare civilă, curățirea străzilor, executarea bugetului, introducerea acțiunilor în justiție, folosirea mijloacelor procedurale pentru conservarea drepturilor comunei, etc.

¹⁾ Casație, secții unite, decizia 47 din 3 Iulie 1930, Pand. săpt., 1931, p. 77.

Legea administrației locale din 3 August 1939, în articolele 106 și urm., recunoaște competența consiliului comunal de a face regulamente de igienă și salubritate, de edilitate, de municipalism (privitoare la îndestularea populației cu articole și servicii de prima necesitate, de poliție comunală și, în fine, regulamente privitoare la veniturile comunale.

Prin art. 228 și 229 din legea administrației locale, se recunoaște consiliilor județene dreptul de a face regulamente și se arată materiile asupra cărora se poate exercita această putere reglementară.

Puterile reglementare ale consiliilor comunale și județene sunt limitate prin textele și convențiunile internaționale, prin textele constituției, prin legi ca și prin regulamentele generale, cu alte cuvinte regulamentele locale vin în ierarhia actelor, având putere de lege, în ultimul rând, ele trebuind să respecte regulamentele făcute de Rege (art. 108); ele trebuie să respecte și regulamentele județene făcute cu competență.

Puterea reglementară a consiliilor comunale este expresiunea regimului de descentralizare ¹⁾, ea este întinsă și variată, fiind arătată în art. 110, 112, 114. Județele și comunele au dreptul de a crea taxe și impozite comunale pe cale reglementară, însă în limitele maximale puse de legiuitor.

Organele care execută măsurile generale luate de consiliile locale, sunt prefectul pentru județ și primarul pentru comună ²⁾. Ei au dreptul de a da **ordonanțe** (art. 160 și 1280 leg. adm. locale), care nu pot să contrazică regulamentele consiliului respectiv ³⁾.

Ordonanțele prefectului și primarului. Articolul 280 din legea pentru organizarea administrației locale din 1929 recunoaște Prefectului și Primarului dreptul de a da ordonanțe în marginile legilor și a regulamentelor de administrație generală (art. 280) în materie de poliție sanitară, veterinară, lucrări publice, etc., însă cu consultarea șefilor de servicii respectivi și fiind cotrasemnate de aceștia. Nerespectarea acestei condițiuni atrage nulitatea actului ⁴⁾.

Prefectul Poliției Capitalei are dreptul de a da ordonațe conf. art. 53 din legea poliției generale din 1929. Contravenienții la aceste ordonațe vor putea fi pedepsiți cu amendă până la 5000 lei.

¹⁾ Potrivit legii pentru organizarea adm. locale, art. 249, președintele delegației județene era organul executiv al consiliului și șeful administrației județene, el nu era însă investit cu dreptul de a da ordonațe, care se rezerva prefectului, reprezentant al guvernului (art. 273, 280). Președintele delegației județene a fost suprimat prin legea din Iunie 1931, rămânând ca și mai înainte prefectul și ca reprezentant ale intereselor generale și al intereselor județului.

²⁾ Constituția din 1866 din art. 107 adaugă expresiunea și independența comunală, care s'a suprimat în constituția din 1923. Vezi mai sus pag. 114 și nota 1.

³⁾ I. G. Vântu, Comuna în legislația română și străină, 1928, p. 142 și urm.

⁴⁾ A. Mestre, Recherches sur l'exception d'illégalité în Revista de drept public, 1929, pag. 5.

6. — **Interpretarea regulamentelor.** Am văzut că stabilirea normelor generale obligatorii aparține și constituentului și legiuitorului și executivului.

Este de netăgăduit că constituțiunea este legea fundamentală, cuprinzând principiile generale de organizare a Statului, precum și libertățile civile garantate indivizilor. Ca atare trebuie ca normele formulate să aibă un caracter de generalitate, fiind dat legiuitorului ordinar sarcina de a desvolta și interpreta principiile stabilite de constituent.

Cu toate acestea, în constituțiunea noastră din 1923, găsim numeroase norme de detaliu, care nu își au locul în constituțiune decât pentru alin. 3 și 4; art. 17 alin. 2, art. 19 alin. 4 și 5, art. 107 alin. 3 și 4, etc.).

Constituantul, având puterea supremă în stabilirea normelor generale obligatorii, poate, în mod discreționar, să dea unor anumite dispozițiuni caracter constituțional, așa cum a făcut constituentul din 1923 prin art. 131, 132 și 133.

Constituantul recunoaște puterii legislative atribuțiunea de a fixa regula de drept, dar tot el atribuie executivului, cu obligațiunea de a respecta legea, puterea reglementară. Când însă a fost vorba de a fixa cadrul de competență al legislativului, constituentul a dat atribuțiune generală (art. 34 și 35) legislativului de a face orice normă juridică care nu ar contraveni textelor constituționale. Dar constituentul a mers mai departe, el a stabilit că anumite materii nu pot fi reglementate decât printr'o lege ¹⁾, socotind că aceste materii interesează în așa grad opinia publică încât formularea normelor de drept privitoare la dănsese trebuie să o facă organul, care, prin excelență, este exponentul opiniunii publice. Legislativul trebuie deci să organizeze instituțiunile juridice ca familia, regimul bunurilor, reglementarea constrângerii și regimului represiv, a libertăților civile, stabilirea impozitelor.

¹⁾ Putem cita: art 2 privitor la rectificarea hotarelor statului; art. 4 privitor la împărțirea teritoriului Statului în circumscripțiuni administrative, art. 6, art. 8, art. 6, 11, 12, 13, 14, 21, alin. 3, 22 alin. 7, 23, 24, 25, 27, 28, 29 arată că reglementarea libertăților individuale și a drepturilor politice se face prin lege; reglementarea regimului proprietății se face prin lege conf. art. 17 și 19, a statutului persoanelor (art. 9), creierea de funcțiuni publice (art. 89 alin. 8), creierea departamentelor ministeriale și ale subsecretariatelor de stat (art. 93), creierea instanțelor judecătorești (art. 12 și 101). Vezi Cas. III, decizia 547 din 2 Iunie 1926, Buletin, 1926, II, 525, organizarea instituțiunilor județene și comunale (art. 108), stabilirea impozitelor (art. 109), creierea de monopoluri (art. 112), fixarea formulei jurământului (art. 127), înființarea stărei de asediu (art. 128), fixarea listei civile a Regelui (art. 136).

Puterea legislativă a dobândit, privitor la aceste materii, o investițiune specială; ea nu poate să renunțe la atribuțiunea de a legifera asupra acestor materii, fără a aduce o știrbire, o violare textului constituțional.

Dar, tocmai prin faptul acestei investițiuni speciale pentru anumite materii, constituantul recunoaște implicit că asupra celorlalte materii se poate exercita și dreptul de legislațiune secundară, puterea reglementară a executivului, pe lângă dreptul de legiferare al puterii legislative. Dar, pentru unele din aceste materii, constatăm că legiuitorul și le-a rezervat singur, statuând asupra lor. Astfel organizarea unor servicii publice este rezervată de legiuitor, pe câtă vreme creierea de funcțiuni (art. 88 alin. 8) ca și de jurisdicțiuni (art. 101) este atribuită de constituant legiuitorului; materia transacțiunilor private, ca norme juridice supletive (drept civil și comercial), este rezervată de legiuitor, pe câtă vreme stabilirea pedepselor intră, după constituțiune, în domeniul legii (art. 14); materia libertăților, regimul proprietății, a drepturilor politice, sunt atribuite de constituant legiuitorului, pe câtă vreme materiile de poliție și cele procedurale sunt rezervate de legiuitorul ordinar.

Legiuitorul înțelege să-și rezerve o anumită materie când statuiază, când legiferează asupra ei. Asupra acestor materii, rezervate de însuși legiuitorul, el poate să renunțe abandonându-le puterii reglementare a executivului. În general, această abandonare din partea legislativului se poate face sau în mod expres, cum de pildă, în codul de procedură civilă din 1865, art. 744, care cuprinde invitațiunea adresată executivului de a reglementa materia hotărnicilor. De ordinar, puterea de reglementare se exercită în materie de organizare de servicii publice și în materie de poliție.

Alături de constituțiune și de legi, regulamentele stabilesc și ele norme generale obligatorii, **formând a doua legislațiune, o legislațiune secundară, dar obligatorie atât pentru indivizi cât și pentru tribunale**¹⁾, care, examinând-o, o interpretează ca și pe o lege²⁾.

¹⁾ Casație secții unite, deciziunea din 9 Febr. 1928 în Pand. săpt., 1928 p. 505; Anibal Teodorescu, *Tratat de drept adm.* edit. III, 1929, I, p. 143.

²⁾ Ca or-ce operă omenească, regulamentul ca și legea sunt incomplete. Spiritul omenesc, orcât de superior ar fi, nu poate să îmbrățișeze, la un moment dat, într-o operă de sinteză întreaga viață socială. Dar, chiar dacă ar face-o pentru timpul prezent, s'ar putea oare concepe ceva care să prevadă raporturile ce s'ar putea naște în viitor între oameni din conflictele de interes sau de aspirațiuni?

De aceea într-o legislațiune sunt de preferat formulele generale și abstracte, lăsând pentru regulamentul formulele mai concrete. Legiuitorul, care ar so-

Regulamentul, îmbrăcând în haine juridice anumite interese și transformându-le în **drepturi**³⁾, formează unul din izvoarele dreptului, putând dispune asupra materiilor ce nu sunt rezervate legiuitorului, sau, ceiace este cazul cel mai frecvent, regulamentul intervine pentru a completa diferitele texte ale legii, ușurând astfel executarea legii.

Constituțiunea din 1923, prin art. 107 alin. 3, lămurește că **regulamentul poate să creeze drepturi**, când proclamă că „**cel vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ, făcut cu călcarea legilor și regulamentelor**, poate face cerere la instanțele”, etc. Acest principiu îl găsim formulat și de art. 1 din legea contenciosului administrativ din 1925: **Or-cine se pretinde vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate, făcut cu călcarea legilor și a regulamentelor, etc.**

Legiuitorul deschide or-cui calea contenciosului administrativ contra actelor administrative care, violând un regulament, l'au vătămat în drepturile consfințite de acel regulament⁴⁾.

coti că opera sa e completă și că deci or-ce soluțiune juridică trebuie căutată într'însa, face operă inutilă.

De aceea încercările de unificare legislativă, ce se fac la noi, în materie civilă, penală, etc. și care părăsesc din acest punct de vedere, sunt, după noi, nesatisfăcătoare.

Preferăm formula din art. 3 cod. civ. care dă instanțelor judecătorești un rol larg de interpretare a legii și a regulamentului, mergând chiar până la a completa lacunele, după nevoile mereu schimbătoare ale vieții.

³⁾ Laband, *Droit public de l'Empire allemand II*, p. 260 și urm., crede că numai legea poate consacra drepturi subiective

⁴⁾ Legiuitorul constituant și legiuitorul ordinar, recunosc: a) că cineva poate să aibă un drept proclamat de un regulament. Cas III, 217/909 Buletin, p. 1036. De pildă, un director de școală primară, numit în conformitate cu legea și regulamentul învățământului primar. adică în urma examinării capacității sale, ceiace se face printr'un raport din partea unui inspector. Prin urmare examinare a capacității în momentul numirii. Directorul numit a putut să dea dovezi de mari aptitudini, putea-va el oare să fie sigur că nu va fi îndepărtat din funcțiunea de director? Legea nu spune nimic, însă regulamentul prin art. 121 arată cazurile și condițiunile când se poate face înlocuirea. Regulamentul, cu alte cuvinte aduce limitări la puterea discreționară a ministrului. Și această limitare se face de șeful ierarhic al ministerului, printr'un act ierarhic superior, regulament față de deciziune sau decret. Din acest punct de vedere, articolul citat creiază un drept pentru directorul numit.

b) O dispozițiune a administrației, care nu ar fi ne seamă de dispozițiunile regulamentului este un act administrativ de autoritate anulabil, contra căruia este deschisă calea contenciosului administrativ, sau acțiune în daune după dreptul comun.

(va urma în numărul viitor)

De pe vremuri.

Nu chiar de mult, cândva pe vremuri aveam și noi, Corpul Notarilor un bun prieten, un sincer sfătuitor și un puternic apărător al intereselor noastre — și acest factor însemnat în viața noastră era, organul nostru de publicitate cu caracterul profesional, — numit „Administrația Română“.

Nu de mult, cândva pe timpuri acest organ era cea mai fidelă expresiune a afirmațiunei noastre la dreptul de apreciere a importanței locului cel ocupăm în organismul vieții de stat.

Acest organ a fost martorul durerilor și plângerilor noastre îndreptate contra greutăților timpurilor năpăstuite asupra sorții noastre — a fost prietenul nostru sincer de consolare și a constituit unica și cea mai puternică armă a noastră întru îndreptarea și readierea neajunsurilor pornite contra noastră.

Și acest organ a fost mărturisirea crezului nostru, a voinței și a dorinței noastre ferme de a contribui și noi Corpul Notarilor la instituirea unei administrații bune, care să determine realizarea intereselor înalte către Neam și țară.

Pe vremuri acest organ constituita un izvor puternic întru alimentarea spiritului de solidaritate, de înțelegere și pricepere, astfel era indicele vieții noastre.

Timpurile de atunci constituiau o chezeșie a îndreptării soartei noastre în spre bine, căci alături de noi, aveam pe unii dintre cei mai vrednici și merituosi conducători ai vieții administrative în calitate de colaboratori la revista noastră — căci care dintre noi nu-și va aduce aminte de lucrările științifice și mult apreciable ale Domnilor, Iuliu Pascu, prof. membru în Consiliul Legislativ, M. Văraru, membru în Consiliul Superior, V. J. Darzeu, dir. Gen. în Min. de Interne, Iuliu Peter, D. Tomescu, insp. gen. adm. — cum și alții foarte mulți colaboratori a căror nume îmi scapă prin minte, — cari cu toții împreună ne-au învrednicit de o cinste deosebită prin această colaborare, astfel au mărturisit o afecțiune sinceră față de interesele vieții administrative și a importanței rolului nostru în viața comunelor rurale.

Sunt fapte apreciable și neuitate, de cari cu drag ne aducem aminte, eternizându-le pentru totdeauna în analele istoriei noastre.

Nu de mult — în anii din urmă, apar pe cerul vieții noastre nori negri, cari din ce în ce se întesesc mai mult — și fac, ca razele soarelui să străbată cu diminuarea forței de alimentare a crezului nostru, așezându-se într-o situație de apatie, de nepăsare, de descurajare și de lăsare la voința sorții.

Astfel se întâmplă, că revista noastră din zi în zi încetează de a umple rolul ei important în viața noas-

tră și că în anii din urmă abia a putut să apară în câteva numere.

D-lor Colegi! Nu este nimic mai grav în viața unei organizațiuni decât inactivitatea, starea pasivă, care supusă unei analizări — scoate în relief inexistența.

Și dacă cu toții trebuie să confirmăm această situație a stării faptice, și dacă timpul dovedește îndeajuns, că treburile noastre nu merg bine, reieșe răspunsul — de ca atâta depreciere față de noi în șine, de ce atâta desinteres față de soarta noastră.

Ne convine, să ne debarasăm de orice responsabilitate și invinuire, astfel pentru apărarea noastră să aducem acuze terțelor persoane în mod nedemn și ne just, — D-lor Colegi, nu se face, să nu învinuim pe nimeni, căci răul pornește dela noi înșine.

Să nu aruncăm nici o umbră de bănuială asupra Prezidiului organizațiunei noastre și nici asupra Redacției revistei noastre, cari, poate având cele mai bune intenții — se aflau într'un impas provocat de desinteresul nostru în neîndeplinirea datorințelor către noi înșine.

D-lor Colegi! Una trebuie să știm cu toții, că până atunci, până când nu vom ști a ne aprecia pe noi înșine și nu ne vom interesa de soarta noastră, — până atunci, lumea nu va ști de noi și nu se va nici interesa de teburile noastre.

Până atunci, până când Corpul Notarilor din țara întreagă nu va fi unit într'un mănunchi indistructibi, în consecință nu va da dovadă de o afecțiune către Corpul din care face parte și nu va mărturisi o disciplină și solidaritate de deplin respect. — până atunci D-lor Colegi să nu ne plângem și să atribuim tot răul nouă înșine.

Constitue deci o cerință primordială, ca grija noastră, să se îndrepte spre acest front de luptă, care să faciliteze apariția revistei noastre în mod regulat, prin achiziționare de colaboratori valoroși, ca prin această măsură să se ridice prestigiul și importanța organului nostru profesional, astfel că acela să presinte un interes viu în toate straturile vieții administrative.

Și cum cu toții știm, că apariția organului nostru a fost împiedecată din cauze bănești, — pentru asigurarea încasării taxelor de abonament în mod regulat și eficace — Asociațiunea noastră în congresul ultim din 22 Mai 1934 a făcut responsabili pe D-nii Președinți ai organizațiunilor județene, — dispozițiune binevenită — înțelegând, că D-nii Președinți, în locul de cinste cel ocupă, trebuie să dispună de energia și autoritatea necesară realizării acestui deziderat vital și de mare importanță în viața Asociațiunei noastre.

Nimic nu e imposibil de făcut, totul depinde dela voința noastră fermă, iar D-nii Președinți, întru ajun-

gereea scopului, pot să utilizeze de diferite măsuri, — astfel în primul rând de ajutorul și concursul binevoitor al D-lor Prefecți și Primpretori, iar ca ultim remediu, chiar și de excluderea în mod temporal a Colegilor recalitrânți din sânul organizațiilor noastre, prin publicarea numelui lor în Buletinul Județului respectiv și în revista noastră.

Dnii Președinți, să nu uite pe nici un moment, că locul de onoare cel ocupă în rândurile noastre incumbă și obligațiunii și că numai prin energie și măsuri radicale se poate estirpa o boală învechită.

Intrucât situația D-lor Colegi din Vechiul Regat e mai dificilă, propun, că Dl. Președinte, să intervină pe lângă Dl. Ministru de Interne, de a obliga în mod categoric toate comunele reședință de notariat pentru abonarea revistei, cum și la achitarea taxelor în mod regulat, prin motivarea faptului, că revista în chestiune ocupându-se cu chestiuni de natură profesională, constituie un interes eminent adaptarea acelor cunoștințe de către întreg aparatul vieții administrative.

Se impun comunelor tot felul de obligațiuni de contribuție materială către diferite Instituțiuni, cărora le dăm curs de executare cu drag și suflet curat în cunoștința deplină a datorințelor noastre de a aduce aport de îmbunătățire către tot ce constituie determinarea intereselor de obște, — pe atunci nepăsători neglijăm cea mai sfântă datorință către noi înșine, stând dârzi și nepăsători față de revista noastră și nu ne luăm nici barem atâta oboască, să facem o simplă ordonanță de plată pentru achitarea taxei de abonament.

Se necesită apoi, răspândirea acestei reviste în cercuri cât mai largi posibile, astfel în mod gratuit pentru Departamentul de Interne la adresa D-lui Secretar General, pentru Dnii Directori, pentru Dnii Inspectori .Gen. Administrativi, pentru Prefecturi, la adresa D-lor Prefecți, pentru Dnii Directori, Secretari Generali și pentru Dnii Primpretori, — aceasta, pentru a avea posibilitate de a lua cunoștință de ecoul cel mai viu și competent întru determinarea îmbunătățirii vieții administrative ale comunelor rurale.

Și pentru că Asociațiunea noastră să fie desărcinată de aceste cheltuieli, propun, ca fiecare organizațiune județeană să fie debitată cu plata abonamentelor exemplarelor expediate în mod gratuit pentru județul ei.

Pe urmă se mai necesită a se institui concursuri periodice pentru premiarea celor mai bune lucrări, care vor constitui cea mai eficace măsură de colaborare și ridicare a prestigiului organului nostru prin o muncă serioasă și apreciable.

Se nu uităm, că revista noastră ne este unica armă de luptă, ce poate să determine îmbunătățirea situației și ridicarea prestigiului nostru.

Să ne uităm, că revista noastră ne este unica armă nărea datorințelor noastre, ci cu o vroință fermă și muncă cinstită să ne afirmăm ca elemente apreciable la locurile noastre de datorință.

H a l m e u, la 7 Iulie 1934.

Leon Bârlea, notar.

Congresul notarilor fără posturi.

In momentul când revista noastră apare de sub tipar, la Făgăraș se ține un congres al notarilor fără posturi. Nu cunoaștem încă districțiunile ce vor avea loc și nici rezoluțiile congresului, știm însă că situația lor este aproape disperată. Suntem alături de ei cerând să li se facă dreptate.

Sunt frați de ai noștri mai mici, cari nu au avut norocul să primească funcția pentru care se pregătiseră și pentru care fiecare dintre ei simte atracție.

Rugăm, împreună cu ei, onoratul guvern să găsească o posibilitate de soluționare a situației acestor tineri, atât de încercați de premurile actuale. La complectarea posturilor de notari, subnotari și funcționari comunali — în afară de licențiați — să se țină seamă, în primul rând de absolvenții școalelor de notari, pentru că ei s'au

pregătit pentru această carieră cu credință că li se va recunoaște drepturile.

Dacă în Ardeal posturile de notari sunt completate cu oameni cari au calificația necesară, nu tot același lucru se poate spune despre unele locuri în vechiul regat unde mai dăinuiește sistemul agentului de notar.

Insuși interesul vital al statului nostru cere ca locurile ocupate de cei cari nu sunt notari, să fie primenite.

Cei mai indicați se ocupe aceste funcțiuni, sunt absolvenții școalelor de notari, care vor fi și să muncească pentru propășirea administrației.

Suntem încredințați, că onoratul guvern, despre care știm cât de mult îl preocupă buna funcționare a aparatului administrativ, va satisface doleanțele notarilor fără posturi.

Rațiunea de stat

Rolul primpretorului și al notarului în viața administrativă a statului.

Statul este o necesitate pentru organizarea vieții sociale. Rațiunea de Stat se naște, ca argument suprem și indiscutabil, din necesitatea Statului de-a se menține ca Stat, ori decâteori o forță individuală sau colectivă îi amenință ființa.

Rațiunea de Stat pornește, din nevoia imperioasă de a-l salva de o primejdie. Rațiunea de Stat va fi în vigoare până când vor dispărea primejdiile.

Aceasta rațiune la noi, mai mult ca ori unde, trebuie să existe. Noi, trebuie să analizăm primejdiile cari amenință existența Statului nostru Național, pentru ca să știm încotro trebuie să ne îndreptăm, ce măsuri trebuie să luăm, pentru a înlătura primejdia care ne amenință Statul.

Dacă avem rațiunea de Stat, dacă statul se apără prin aplicarea cu asprime a legilor, este firesc că, neaplicarea legilor țării, în timpuri normale, deci când existența Statului nu este primejduită; va crea reacțiunea, care în mod fatal va duce la descompunerea organică a unui Stat, va provoca primejdia existenței Statului.

Neaplicarea legii va aduce nemulțumiri în rândul celor nedreptățiți, va aduce răscoala și dezechilibrul vieții noastre sociale, de Stat.

Căci, dacă s'a simțit necesitatea creierii unei legi, ca s'a făcut tocmai pentru a contrabalansa primejdia, care era iminentă, și a îndrepta unele lucruri, fără care primejdia ordinii publice, deci a Statului ar fi persistat.

În această ordine de idei, legea trebuie respectată și aplicată cu toată severitatea, căci numai prin respectarea legilor țării și mișcând în cadrele stricte ale acestora se va crea cetățeanul disciplinat, care apoi va asigura pacea și liniștea în Stat. Astfel se va crea un Stat tare, în lăuntru și în afară.

Sarcina pentru aplicarea legilor Țării, îi revine aceluia, care prin contactul direct cu viața rurală, în vederea „RAȚIUNEI DE STAT“, trebuie să asigure liniștea și ordinea Statului. Și acela nu poate să fie altul, decât primpretorul de plasă și notarul comunal, ca reprezentanți ai forței administrative.

Dacă această mare răspundere cade în sarcina lor, în aceiași măsură trebuie să li-se dea atențiunea și din punct de vedere al tratamentului dându-li-se o autoritate desăvârșită, pentru a-și putea lua locul cuvenit după importanța care acest aparat administrativ îl prezintă, în marele comandament al NAȚIUNEI

Primpretorul și notarul sunt ofițerul ordinii publice și pentru a comanda ordinea, trebuie să aibă autoritatea desăvârșită. Pentru a avea autoritate, tre-

bue să fie el în lege. Altfel ordinea este periclitată, pentru individ, pentru colectivitate, pentru STAT, deci pentru NAȚIUNE.

*

Viața unui Stat, ca orice altă gospodărie, se bazează pe specialitatea administrației. O gospodărie bine administrată își arată roadele propășirii, o gospodărie rău administrată se prăbușește, trecând în patrimoniul străin.

Astfel stau lucrurile și cu Statul. Un stat, al cărei administrație este bună, se înalță spre propășire și se impune cu drept de viață. Statul cu o administrație proastă își pierde dreptul de existență, și se înglobează într'un patrimoniu străin, care are o administrație mai perfectă, al cărui legi se respectă și se aplică cu toată strictețea, în vederea „RAȚIUNEI DE STAT“.

Pildă ne servește, cei 1000 de ani de stăpânire străină, care prin ADMINISTRAȚIE ne-au ținut subjugăți, de și noi am fost în majoritate numerică, pe un pământ etnic românesc, deci pe proprietatea noastră, dar fără o administrație proprie, și a trebuit să intervină răsturnarea ordinii sociale după întreg globul pământului, pentru a se reda popoarelor subjugate libertatea răpită, prin rigiditatea legilor aplicate cu toată strictețea, de administrația aceluia stat, prin care ne-a ținut în sclavajul stăpânirii unei minorități dispărute, dar a cărei administrație a fost „Forte“.

*

Dacă numeric, noi, am fost mai mult decât stăpânirea, dacă etnicul acestor ținuturi au avut sinteza care a dovedit existența noastră ca Națiune majoritară, cum se explică totuși sclavajul de 1000 ani? Iată ce trebuie să analizăm noi.

Această putere de autodeterminare a noastră pentru a suporta jugul stăpânirii străine, se datorește „RAȚIUNEI DE STAT“.

Să ne amintim, prin înprospătarea evenimentelor istorice, prin care a trecut NEAMUL nostru, la ce cruzime, câte crime a făcut stăpânirea din trecut, în numele rațiunii de Stat, pentru a se menține ca autoritate și a păstra statul, pentru a căruia constituire a recurs la represalii.

*

Marele aparat de regulare a vieții statului, a fost administrația pe care s-a bazat cârmuirea țării. Conducătorii vieții administrative în stat a fost „Fibi-răul“ și notarășul, investiți cu o autoritate desăvârșită, prin stabilitate și salarizate, prin poziția socială

pe care a ocupat-o care l-a făcut să fie respectat de întreg poporul, pe care l-a condus.

Notarul comunal, a fost ales, cu stabilitatea asigurată, astfel a putut să facă psihologia poporului, a putut să intre în sufletul acestuia, a cunoscut pe fiecare în parte, atât în viața sa particulară cât și în cea colectivă. Era un fel de guvernator cu depline puteri. Avea cetățeanul nevoie de o îndrumare, se adresa notarului comunal, avea vre-o păsuire sau jalbă, se plângea „fibirăului“, care era investit cu puteri judecătorești.

Nici un cetățean n'a bătut la ușile „fișpanului“, pentru a-i da „bună dimineața“ și pe motivul că el, cetățeanul, face parte din partidul dela putere, el cere transferarea notarului comunal sau a primpretorului de plasă.

La noi fie ertat să spun, bântue prea mult politicianismul. Interesele partidului, primează orice. Notarul comunal și chiar primpretorul este prea mult la discreția politicianilor.

Funcția notarului comunal este ceva „perpetuum mobile“, nu este stabil, nu se poate impune ca o autoritate în comună, nu poate să înceapă o activitate constructivă, căci din cauza lipsei de stabilitate nu-l leagă nimic de comuna respectivă. Sfera de activitate a notarului și a primpretorului este prea mărginită.

Boala noastră administrativă mai rezidă și din

cauza centralizmului exagerat. Ori-ce chestiune, ne însemnată chiar, necesită aprobarea centrului, care îngreunează bunul mers în administrație.

Primpretorul și notarul comunal trebuie să aibe o sferă de activitate cât mai largă, o putere cât mai autoritară și scos de sub ori ce luptă politică de partid, stăvilind prin aceasta tendința politicianilor de-a le submina autoritatea și prestigiul, atât de greu încercat azi. Aceasta în interesul superior al NAȚIUNEI.

Ca mijloc de îndreptare se impune în mod imperativ, restabilirea autorității primpretorilor de plasă și a notarilor comunali. Se impune intervenția grabnică pentru asigurarea stabilității lor. Se impune încadrarea și avansarea lor, conform „STATUTELE FUNCȚIONARILOR PUBLICI“, care nu li-se aplică decât numai în partea datorințelor și obligațiilor. Se mai impune aranjarea salariului, în raport cu salariul celorlalți funcționari de stat.

Toate aceste, pentru a-le reda autoritatea care le este stîrbită și de care sunt desmoșteniți. Toate acestea nu pentru ei, ci ca reprezentanți ai forței administrative la desăvârșirea „STATULUI FORTE“, în lăuntru și în afara granițelor noastre, pentru a ne impune în fața tuturor popoarelor, ca o NAȚIUNE, care are dreptul la viață și de care trebuie să se țină seamă.

Gh. CRIȘAN.

Intrebări și răspunsuri.

1., În comuna X a fost numit în postul de notar N. N. fost notar pus în disponibilitate încă din anul 1931.

O parte din Consiliul comunal — individual, — a atacat numirea, cerând Contenciosului Administrativ, ca să anuleze această numire, care n'ar întruni toate elementele legale, deoarece a fost numit fără avizul Comisiunii, pentru propuneri de numiri și înaintări și e funcționar odată pus în disponibilitate.

Răspuns.

a) Notarul și în general orice funcționar, — poate fi pus în disponibilitate de orgmul său superior și îndreptățit la această după legile organice ale administrației aceleia, numai cu avizul Comisiei de disciplină. Dacă notarul în chestiune n'a fost pus în disponibilitate după acest criteriu contenciosul îl va considera nu numai numit din nou, ci de funcționar, care ar fi funcționar incontinuu dela numirea primă, neluându-se în seamă a doua numire considerat cu drepturi, cari încep dela prima numire.

b) Dacă administrațiunea — forul lui îndreptățit la numire, — l-a numit din nou după o punere în disponibilitate legal făcută, notarul conform art. 65 din legea Statului funcționarilor publici, — are tot dreptul la aceasta 5 ani de zile, deci înzadar s'ar învocea orice motiv pentru îndepărtarea lui din funcțiune.

Vezi Cas. III. decisiunea No. 475, dosarul 1311/933 din 5 Martie 1934).

În ce privește numirea lui primă fără propunerea Comisiunii pentru propuneri de înaintări și numiri, — vezi ultimele dispozițiuni legale aduse sub guvernul Dr. Al. Vaida-Voevod, când s'au verificat de Prefecturi și Ministere toate numirile.

Revista Administrația Română este singurul organ oficial al notarilor din întreaga țară.

Supraevaluările succesiunilor.

În nenumărate cazuri am avut de ascultat plângerile ridicate din partea locuitorilor cari, pentru îndeplinirea unor proceduri de moștenire, au fost nevoiți să se abată pe la unele oficii de Stat. Abstrăgând de taxele mari ce se încasează sub titlul de taxe de desbtere etc., plângerile s'au îndreptat în deosebi în contra procedurii ce unele oficii o practică prin faptul că ridică evaluările făcute de organele de inventarizare. Scopul urcării acestor evaluări noi îl știm, dar nu se bazează pe nimic legal, ba din contră este și abuziv și ilegal.

Cum toată procedura de moștenire se bazează pe legea XVI. din anul 1894, care este și de prezent în vigoare, este natural și logic, ca să se țină seamă de toate dispozițiunile acestei legi, prin urmare și cu privire la evaluări. §-1, 42. din această lege dispune, că numai, dacă cei interesați, adică moștenitorii, nu sunt mulțumiți cu evaluarea făcută, sunt în drept să ceară o supraevaluare, și atunci supraevaluarea se va face de doi experți dacă valoarea imobilelor este mare și de un expert dacă valoarea imobilelor este mai mică. Deasemenea §-1. 44. din Instrucțiunile pentru aplicarea legii amintită, date sub No 43194 din anul 1895, spune precis că evaluările se vor lua de regulă după certificatul de prețuri și dela această regulă numai atunci se poate face abatere, dacă cei interesați cer o nouă evaluare, sau dacă imobilele sunt scutițe de impozit. Supraevaluarea însă se face numai de experți.

Pentru a se pune stavilă abuzurilor și tănuirilor, fiscul a prevăzut o valoare minimă la toate imobilele cari ajung a fi supuse unor impozite indirecte, ca succesiuni taxe de timbru și înregistrare etc. Și astfel prin art. 53. din Legea pentru modificarea unor articole din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice, se stabilește că valoare unui imobil rural nu poate fi mai mică decât venitul stabilit în rolurile fiscalului înmulțit cu 8. Această dispoziție a legii ce apare numai ca o îngrădire, este logică, dar nu este justă. Nu este justă pentru că însuși clasificările cadastrale nu mai corespund și diferențele sunt foarte mari în ceea ce privește valoarea reală a imobilelor din aceeași clasă. Sunt apoi în unele părți unde chiar valoarea reală a imobilelor este inferioară venitului stabilit, înmulțit cu 8. Aici fiscul este avantajat, dar nici în celelalte cazuri, fiscul nu pierde pentru că evaluările se fac potrivit prețurilor de pe piață, neținându-se nici odată cont de minimul admis de Lege. Dacă fiscul, — pe care-l cunoaștem cu toții cât este de precis și de zgârcit în încasarea drepturilor sale; — se mulțumește întotdeauna cu evaluările făcute de organele de inventarizare de ce unele oficii de Stat nu se mulțumesc.

Dar mai ales ne întrebăm pe ce se bazează și cine le conferă acest drept de a majora unilateral evaluările? Altfel s'ar prezenta cazul dacă le-ar mieșora, dar interesant de mieșorat nu le mieșorează nici odată.

T. Mesaroșiu.

Criza morală și materială.

(o cuvântare)

Colegul nostru d. Szabo Augustin, notar de Galospetru, jud. Salaj, ne trimite manuscrisul cuvântării Domniei Sale, pe care nu a putut să o țină din lipsă de timp în 22 Mai a. c. la adunarea generală a notarilor din România.

În timpurile acestea de grea cumpănă, pentru noi notari, astăzi este o zi din cele mai înălțătoare, când în mijlocul nostru putem a saluta respectuos pe Șeful nostru erarhic suprem Dl. Ministru Jucea și pe Marele luptător al antirevizionismului pe Dl. fost Ministru Stelian Popescu.

Dlor! Venit de la granița de Vest a Țării, permi-

teți-mi să exprim cele mai călduroase salaturi naționale către iubitul Țării, Dl. Ministru de Extern N. Titulescu, care fără preget și fără frică apără interesele frontierelor frumoasei României și a copiilor ei. I-l asigurăm pe lângă devotamentul ce-l păstrăm, și de tot concursul — dacă va trebui, chiar a sângelui nostru — dar I-l rugăm a ne ocrotii și mai de parte ca pe fii săi și a ne ajuta pentru primirea sporului Titulescu.

Iar pentru Inaltul Guvern, care ca nici unul altul, a realizat frumoase lucruri printre Moși, aducem cântecul jalnic potrivit și nouă: Munții noștri aur poartă, Noi cersim din poartă în poartă...

Pe când toate tagmele de alți funcționari, cari

sunt aproape îndestulător retribuți, noi notarii, — adevărat cuvintele unui actual Dn. Parlamentar — suntem măgarii Statului, cari muncim din greu pentru toate resorturile, ca în schimb să primim costree, dar nu leaşa ce a contractat-o Statul prin Legi cu noi.

Ce e cauza!? — Nepăsarea noastră, lipsa solidarității și mai presus de toate, disciplina, de care am fost, suntem și vom fi pătruși! — Se zvonea că la Inaltele Ministere, se poate exopera ori ce, numai să ai obrăznicie și să știi amenința țipând. Acest lucru noi nu-l vom face, căci inteligența unui corp matur nu permite astfel de Saharanisme și nu putem trece peste obligațiunile ce le avem față de Stăpân, muncă și supunere; dar credem că nici Stăpânul nu va dori ca să fim știrbiți în drepturile noastre atunci, când aceste drepturi sunt atât de legitime: asigurarea traiului de pe o zi pe alta. Permiteți-mi să fac o expunere a traiului nostru: Salarul de bază ar fi lunar 500 Lei aur; deci în valoare hârtie sau monetară de azi, ne-ar compete 15.000 Lei lunar. E mult! Ne îndestulim cu 5.000 Lei lunar, sau după posibilități și cu mai puțin, dar 2.500 Lei lunar, plata unui servitor de birou, este un salariu ridicol, din care un funcționar cu mica-i familie nu poate trăi. De ce? Pentru că întreținerea î-l costă 2.000 Lei lunar, iar cu 500 Lei rămași abia poate cumpăra săpun pentru spălarea prafului de pe obraz și rufăriei, necum cremă pentru curățirea noroiului îngroșat pe ghețe sau cisme cu ocazia încassării impozitelor. Mai pui că ai un băiat de școală, pe care nu-l poți lăsa fără carte, dar din salariul mic nu poți achita taxele, bursă nu este și copilul e trimis acasă să-l faci ce vrei, azi când numai licențiații pot fi ceva.

Domnule Ministru! Nu dorim să descindeți în provincie pentru a Vă convinge de criza materială în cari se bat azi notarii, cu puțină excepție și anume: bogătașii de acasă sau căsătorii cu dotă — am venit noi aci pentru a ne spune păsurile, a Vă ruga să ne ajutați, căci perim de mulțimea necazurilor. Exemple dureroase, atâtea sinucideri trupești și sufletești, — căci criza materială, zguduie sufletul cel mai nobil și bine educat, atunci când din aceasta criză naște apoi criza morală, care sfârșește apoi sau cu trecerea la cele eterne, sau cu temnița zăbreliță cu gratii groase,

unde nefericitul funcționar ajunge în urma pierderii echilibrului mora, pentru furt sau escrocherii. Iar familia lui ajunge la disprețul lumii, de ocara națiunii și cerșind mila altor colegi.

Și toate aceste se pot preveni. Credem, că le vor preveni înțelepciunea Dlui Primministru și colaborarea la aceasta a tuturor dlor Miniștrii și a parlamentarelor Țării.

*

Criza materială, sporită cu cea morală. Din aceste două răsare pe urmă răul tuturor vișilor: criza autoritară, a cărei existență o observăm nu numai la sate, dar se resimte chiar și în centre, unde ea sub spuză vuește duhul neidnestulirei și din zi în zi se anarhizează elementele. Un funcționar flămând nu poate avea autoritate în fața aceluiași popor, la al cărui milă e constrâns. Trebuie să înghit ironia lui Badea Gheorghe, atunci, când sunt silit a primi de la el pe gratis o furcă de fân, pentru Rujana, ce dă lapte copilului meu . . . trebuie să ascund fleacurile unui cărpaci-pantofar, ba chiar instigațiile revoluționare poate, a lui, căci denunțându-l, am pierdut pe ocrotitorul bocancilor găuriți în drum spre comunele, cari-mi sunt încredințate cu notariatul cercual . . . și alte mijloace nu am, căci salariul mic, primit cu întârziere, sau de loc . . . deja nu-l mai ridic eu, ci creditorii pe cari i-am avut.

Și atâtea alte lucruri ciudate pe la sate, cari toate trebuie se fie ascunse din criza de autoritate. Dela sate . . . așa la comune rurale, urbane . . . și astfel până în măduva Țării . . .

*

Voi fi scurt, pentru a nu vă răpii timpul prețios ce-l jertfi-ți cu atâtea drag pentru noi . . . Iar pe Voi frați Colegi, Vă avertizez, ca să nu rupem lanțul lucrărilor începute ale Prezidiului nostru, să nu pierdem timpul degeaba . . ., să-l realegem cu un glas pe scumpul nostru Președinte Alexandru Comșia . . . rugându-l, să se jertfească și pe maideparte pentru cauza noastră, și am nădejdea bună, căci am început în ziua aceluia sfânt, pe al cărui simbol stau cuvintele:

EN T O U T O N I C A.

Prezidiul Asociației notarilor comunali din România.
Comunicat Nr. 6.

T u t u r o r D o m n i l o r P r e ș e d i n ț i d e
J u d e ț e.

Aduc la cunoștință tuturor Domnilor președinți de județe că noile Statute ale Asociației noastre sunt sub înregistrare la Tribunalul Ilfov și în cel mai scurt timp vor fi înregistrate, deci până la comuni-

care din partea mea că sunt înregistrate să nu să mai facă nici o reorganizare a Reuniunilor actuale, urmând ca noua organizare să se facă în baza noilor Statute, cari vor fi comunicate în organul oficial al nostru „Administrația Română”.

Jibou, la 20 Junie 1934.

Președinte,

A C o m ș i a (ss).

Importanța plășei în viața administrației rurale

de: *Alexandru I. MOVILĂ, Primpretor.*

(Urmare).

XIV. Să se înființeze pe lângă fiecare pretură și notariate, posturi de „stagiari-administrațivi”.

În aceste posturi să fie admiși: la Preturi, concurenți ce îndeplinesc condițiunile de admisibilitate cerute pentru secretar de plasă; la comune, acei ce îndeplinesc condițiunile cerute pentru notar.

Numirea acestora să se facă, la Preturi de Prefect, în urma propunerii Primpretorului și la notariate de Primpretor, în urma propunerii notarului.

Despre activitatea și aptitudinile acestor stagiari-administrațivi, să se conducă caziere cu note calificative anuale.

PROECT DE LEGE.

Art. Județele vor fi împărțite în mai multe circumscripțiuni teritoriale, persoane juridice, numite plășii.

Teritoriul plășilor este fixat prin lege.

Plasa cuprinde toate comunele rurale și urbane nereședințe aflătoare pe teritoriul său. Populațiunea plășei va fi de maximum 40.000 suflete.

Art. Circumscripțiunile plășilor, reședințele și numele acestora, precum și ori ce alte modificări se stabilesc prin lege.

Numai printr-o lege specială se va putea fixa o nouă împărțire a plășilor, numele și reședința lor.

Art. În fruntea plășilor va funcționa câte un primpretor, ca organ al puterii centrale din plasă și reprezentant al județului pentru executare a hotărârilor și însărcinărilor acestuia.

Primpretorul este obligat să locuiească la reședința plășii.

Art. Primpretorul este primul funcționar în plasă, organ al autorității centrale și reprezentantul guvernului la toate ceremoniile oficiale sau manifestațiunile publice și în toate chestiunile oficiale de resortul său.

El este ofițer de poliție administrativă, organ de îndrumare, control și tutelă asupra administrației comunelor rurale și urbane nereședințe din plasă. El este șeful administrației și al funcționarilor comunali și dă directivele necesare pentru bunul mers al administrației.

Primpretorul se pronunță asupra actelor juridice ale organelor deliberative și executive ale comunelor, putând suspenda executarea acestor acte, atunci când ordinea și siguranța publică, interesele statului, județului sau comunei ar fi periclitare, sau ar fi luate cu călcarea legilor și regulamentelor.

Art. Primpretorul este obligat a inspecta cel puțin odată la trei luni fiecare comună din plasă.

Prin inspecțiile făcute, se încredințează în special de modul cum consiliile, primarii și ceilalți funcționarii își îndeplinesc atribuțiunile ce le sunt date prin legii și regulamente, precum și de starea cancelariilor.

El verifică gestiunile financiare ale comunelor și ale celorlalte instituțiuni și asociațiuni din plasă și se încredințează despre ținerea regulată a scriptelor, de existența fondurilor și a actelor justificative și de modul cum se face urmărirea și încasarea veniturilor comunale, județene și de stat; verifică și constată cum este întreținută averea mobilă și imobilă a comunei.

El va cerceta ori ce alte chestiuni în legătură cu administrația comunală, județeană și de stat.

Prin derogare dela legea și regulamentul stării civile, primpretorul este în drept a corecta omisiunile din actele stării civile și a da deciziuni de rectificare, sau înscrieri ulterioare în aceste acte.

Prin inspecțiunile sale, primpretorul se va interesa de starea morală, materială și culturală a populațiunei, de buna aplicare a legilor, menținerea și dezvoltarea respectului datorit instituțiunilor țării și funcționarilor publici. El examinează condițiunile de trai ale locuitorilor, dacă sunt boale epidemice, starea igieniei și salubrității comunelor și se va interesa de tot ce se referă la dezvoltarea economică, socială și culturală a comunelor și va impune măsurile reclamate de împrejurări, sau va raporta autorităților competente.

El va inspecta drumurile comunale, județene sau de stat, va controla activitatea conductorilor picherilor și cantonierilor, putându-le aplica sancțiuni acestora în cazuri de abateri sau neglijență, va executa poliția drumurilor și a circulației depe drumuri.

Primpretorul va avea drept să întreprindă anchete asupra administrației diferitelor asociațiuni cu caracter cultural, profesional, sau urbariale, când ar constata abateri sau abuzuri din partea organelor acestora, sesizând și parchetul.

Un exemplar de proces-verbal al acestor inspecții se va înainta prefecturii.

Art. Primpretorul este membru de drept în consiliul județean, el poate lua parte și la ședințele consiliilor comunale și părerile lui vor fi consemnate în procesul-verbal al ședinței. El este președinte de drept la ședințele de constituire ale consiliului.

Primpretorul poate lua măsuri pentru risipirea întrunirilor consiliilor comunale, când acestea s'ar fi întrunit neconvocate, sau când deliberările lor ar primejdiu ordinea și siguranța publică.

Art. Primpretorul poate întreprinde anchete în contra ori cărui funcționar comunal, picheri și cantonieri județeni, sau de stat și a aplica pedepsele prevăzute de art. 51 punct. 1—7 din statut. În caz de abateri grave, el va putea suspenda pe acești funcționari sau pe primarii invinuiți, raportând prefectului sau autorității căreia funcționarul îi aparține.

El poate aproba permisuni sau concedii până la 15 zile acestor funcționari.

Art. Primpretorul va întruni la reședința plășei, cel puțin odată la 2 luni, pe toți notarii și primarii, medicul uman și veterinar, agronomul regional, inginerul silvic, subvizorul școlar și ori ce alți șefi de serviciu ce vor funcționa în comunele plășii, spre a examina în comun și a aviza asupra chestiunilor mai importante ce privesc interesele administrative, economice, sanitare, culturale și morale ale plășii.

Această adunare periodică va funcționa ca un consiliu al plășii, pe care primpretorul va fi dator să-l consulte, atât asupra stărilor de lucruri din plasă, cât și asupra măsurilor necesare pentru propășirea și buna stare a populației. Rezultatul acestor consfătuiri va fi obligator pentru comune.

Art. Primpretorul informează pe prefect prin rapoarte trimestriale despre mersul administrației, despre stările și nevoile acesteia economice, culturale și sanitare ale comunelor.

La începutul fiecărui an, înaintează un raport general asupra situației anului trecut și nevoile anului viitor.

Prefectul poate delega primpretorului parte din atribuțiunile sale.

Art. Primpretorul este șeful poliției și jandamariei din plasă, le dă ordine și acestea sunt obligate a executa ordinele și instrucțiunile sale.

El autoriză ținerea spectacolelor publice, exercită controlul asupra străinilor și ține evidența acestora, liberează permisele și autorizațiunile polițenești și autoriză ținerea întrunirilor și manifestațiunilor publice de tot felul și stă în legătură directă cu inspectorul de poliție și cu polițiile reședințe de județ sau municipale.

În această calitate, el ia măsuri și îngrijește de menținerea ordinii și siguranței publice. El poate pune în mișcare forța armată la întâmplări de rebeliune, sediiune, atrupamente tumultoase, împotrivire la executarea legilor, regulamentelor sau ordonanțelor, sau alte evenimente care amenință ordinea publică, siguranța persoanelor sau proprietăților, raportând deasemenea prefectului.

Primpretorul poate lua măsurile reclamate de împrejurări, în caz de inundație, foamete, incendii și alte calamități, care cer intervenții urgente, raportând deasemenea prefectului.

El este ofițer de poliția judiciară și în această calitate poate lucra, fie din inițiativă proprie, fie prin delegație. El poate constata contravențiunile și abateriile prevăzute de art. 52 din legea judecătorilor de ocoale și să aplice pedepsele arătate.

Prin derogare dela dispozițiunile legilor în vigoare, primpretorul poate constata contravențiuni și abateri și aplica amenzi până la 5.000 Lei, pentru abaterile dela legile: circulațiunei pe drumurile publice, controlul străinilor, repausul duminical, legea speculei ilicite, servitorii, poliția rurală, vânat, pescuit, sanitare, veterinară, asupra rechizițiilor militare, asupra comerțului ambulant, asupra vânzării băuturilor spirtoase, abateri referitoare la ordinea și siguranță publică, insulta autorităților și funcționarilor publici, tulburarea liniștei publice, împotriviri la legi și regulamente de administrație publică, sau pentru orice alte abateri cari nu sunt rezervate special instanțelor judecătorești.

Apelurile contra hotărârilor se vor judeca de tribunale.

În Ardeal și Bucovina, primpretorii vor judeca în prima instanță și toate contravențiunile date în competența lor prin diferite legi și regulamente în vigoare în aceste teritorii. Apelurile și contestațiunile se vor judeca de Tribunale.

De asemeni, în teritoriile de mai sus, primpretorii sunt competenți a rezolva toate chestiunile industriale conform legilor în vigoare.

Art. , , , , Pentru a fi admis în funcțiunea de primpretor, candidații, pe lângă celelalte condițiuni cerute de statutul funcționarilor publici, trebuie să fie doctori sau licențiați în drept sau în științe de stat, cu o vechime de 5 ani în administrație ca secretar de plasă sau notar și în urma examenului depus, după un anumit program, în fața membrilor comitetului central de revizuire.

Numai în lipsa de candidați secretari de plasă și notari, care să îndeplinească condițiunile de studii și stagiu, vor fi admiși și candidații cu stagiu în alta administrație publică.

Numirea, transferarea și îndepărtarea primpretorului, se face prin decret regal, pe temeiul raportului Ministrului de Interne.

Actualii primpretori și notari în funcțiune la promulgarea prezentei legi, numiți în condițiunile legilor administrative din 1925 și 1929, se confirmă în funcțiunea ce ocupă, chiar dacă nu întrunesc condițiunile prevăzute la alin. 1. de mai sus.

Art. Primpretorul este funcționar definitiv din momentul numirii sale și se bucură de inamo-

vibilitate. El are gradul de șef de serviciu clasa I, cu drept de avansare pe loc, din trei în trei ani, până la gradul de director clasa I.

Primpretorul nu poate fi îndepărtat din funcțiunea ce ocupă, decât pentru: invinuire grave, în urma unei sentințe judecătorești, sau pentru vădita incapacitate sau purtare nedemnă, constatată de un inspector general administrativ, împreună cu un membru judecător al comitetului de revizuire și cu avizul comisiunii disciplinare.

Primpretorul nu poate fi transferat decât cu consimțământul său; el poate fi în mod excepțional, transferat în urma pedepsei disciplinare, cu avizul comisiunii de disciplină.

Primpretorul trebuie să reprezinte demn autoritatea centrală în plasă. El este membru de drept în toate asociațiunile sau comitetele cu caracter cultural sau de binefacere din plasă și în această calitate, este obligat a lua parte la toate mișcărilor culturale, sociale și de binefacere.

Art. Primpretorul va avea drept la cheltuielile de reprezentare, egale cu $\frac{3}{4}$ din salariul său lunar, la cheltuielile de transport și de întreținerea cancelariei, care se vor plăti de județ. Deasemenea, comunele vor pune la dispoziția preturei local propriu, pentru cancelarii și pentru locuința primpretorului.

Art. Când postul de primpretor devine vacant, sau în caz de lipsă a titularului, atribuțiunile sale vor fi îndeplinite de unul din primpretorii plășilor vecine delegat de Ministerul de Interne.

Art. Pe lângă fiecare plasă, va funcționa un secretar de plasa retribuit de Stat și un contabil, un impiegat și un dactilograf, retribuiți de județ. Pentru a fi admis în funcțiunea de secretar de plasă, candidații, pe lângă celelalte condițiuni cerute de statutul funcționarilor publici, trebuie să fie doctor sau licențiat în drept sau în științe de stat.

Secretarul de plasă va avea gradul și salariul de șef de birou, cu drept de avansare în condițiunile statutului. El va fi însărcinat cu conducerea cancelariei preturei.

Primpretorul poate să-i delege secretarului de plasă parte din atribuțiunile sale, nu însă în mod permanent.

Secretarul de plasă, după un an de serviciu, poate fi declarat stabil în funcțiune, în urma propunerii primpretorului.

N O T A R U L.

Art. Notarul este agentul autorității centrale, a primpretorului și a județului în comuna rurală, cu următoarele însărcinări: 1. Face parte cu drept de vot în consiliul comunal; 2. Este șeful cancelariei comunale și a funcționarilor comunali, cu

drept de a aplica pedepsele disciplinare prevăzute de art. 51, alin. 1—2 din statut; 3. Este ofițer de stare civilă; 4. Ingrijește de aplicarea legilor, regulamentele de administrație publică, ordonanțele instrucțiunilor și oricăror alte acte, pe cari legea le cere a fi date publicității. Publicarea se va face prin afișare, strigări și prin cetire în public; 5. Execută măsurile privitoare la culegerea datelor statistice; 6. Execută însărcinările ce-i sunt date prin legi și regulamente; 7. Execută măsurile de siguranță generală și poliție.

Notarul este șeful poliției comunale, având dreptul de a dresa acte pentru abaterile dela legi și regulamente. El are dreptul de a redacta acte de notariat, putând percepe anumite taxe pentru aceste lucrări.

Art. Notarul se numește de prefect, dintre subnotarii absolvenți ai școalei de notar, în ordinea vechimei.

Numai în lipsa de candidați subnotari, se pot numi și direct dintre absolvenții școalei de notar.

Notarul este asimilat în grad și salar cu șeful de birou clasa III și cu dreptul de avansare pe loc până la clasa I.

După un an de serviciu, notarul poate fi declarat stabil în funcțiune, în urma propunerii primpretorului.

Notarii cari, vor îndeplini condițiunile de studii și stagiu, sunt admisi la examenul special de primpretor.

Art. In comunele mari, notarul poate fi ajutat de unul sau doi subnotari, recrutați dintre absolvenții școalelor de notari.

Subnotarul se numește de Prefect. El este funcționar de stat și plătit de comune potrivit normelor de salarizare stabilite de Ministerul de Interne.

Subnotarul se bucură de drepturile prevăzute de legea pensiilor, fiind impus și la obligațiunile acestei legi.

Colegi notari din toată țara,

În interesul corpului din care facem cu toții parte, precum și în interesul personal al fiecăruia, sunteți rugați să ne trimiteți toate informațiunile privitoare la viața administrativă precum și la situația Dvs.

Înțelegem să fim alături de oricare coleg, de aceia vom acționa pentru apărarea intereselor fiecăruia dintre notari, atunci, când are nevoie de sprijinul nostru și suntem siguri că, uniți, reușita va fi asigurată.

Arătați-ne nevoile și vom interveni să vi se facă dreptate.

„Administrația Română“

Soarta funcționarilor comunali.

Nenumărate au fost glasurile acestor umili slujbași ai primăriilor comunelor rurale, sub-notari și secretari comunali, aduse la cunoștința forurilor competente prin diferite memorii, prin care au cerut a fi puși din punct de vedere al drepturilor egali ca toți funcționarii publici ai statului, căci numai astfel s'ar putea garanta o continuitate în bunul mers al serviciilor comunale și că, numai prin acest sistem de stabilitate și continuitate s'ar putea întrona și în viața primăriilor comunelor cinstea și respectul față de legile țării. Numai atunci ar dispărea haosul nedeșcris ce domnește la aceste instituții comunale, al căror conducători, primarii, au nevoie de colaboratori pe lângă consiliul comunal și de harnici și sărguitori funcționari cari în primul rând legea p. o. ad. 1. îl pune la dispoziție pe „secretarul comunal“.

Ori tocmai acest oropsit funcționar — pentru care legea ad-ției locale prin art. 184 glăsuește: „Funcționarii comunelor rurale sunt încadrați în statutul funcționarilor și bucură de toate drepturile acordate prin statut și sunt supuși în același timp la toate îndatoririle stabilite de acesta etc.“ — pune întrebarea: care sunt drepturile pe care ni le-a acordat legea? Ca îndatoriri și se cer înbelșugat, dar că drepturi când e vorba să ni le dea se schimbă treaba.

De aceea nu mai încerc să demonstrez munca pe care o depun adevărații funcționari de carieră ai comunelor rurale pentru progresul administrației, totuși sunt lăsați în voia curentelor politice așa că trăesc din moment în moment clipe de nesiguranță pentru ziua de mâine. În scurte cuvinte în numele funcționarilor comunelor rurale, sub-notari și secretari n'as avea de propus decât următoarele:

1. Cu ocazia întocmirii noii legi ad-five pe care onoratul guvern preconizează să o înfăptuiască să se legifereze îndatoririle pe care trebuie să le aibă acești funcționari și totodată să ni se acorde și drepturile, pe care actuala lege prin art. 184. ni le-a conferit (pe hârtie) însă în realitate nu se văd, ca stabilitate, drepturile de înaintări bine înțeles în proporția muncii pe care o depun și pe baza notelor pe care d-nii șefi ierarhici să fie obligați să le dea conform Reg. legii Statului F. Publici.

2. Să se introducă în Legea generală de pensii cum și prin Legea ad-țivă obligativitatea, ca funcționarii comunelor rurale să verse casei generale de pensii cota cuvenită, pentru că astfel să fim și noi asigurați la bătrânețe de o existență a familiilor noastre, aceasta ca rezultat la munca pe care am depus o acestor instituții, cum și serviciilor pe care le-am adus publicului, îndatorire pe care ne este dată prin art. 179. L. P. O. A. L.

3. Să ni se acorde și nouă ca la toți funcționarii celorlalte instituții drepturi de a călătorii cu 50% reducere pe C. F. R., atât noi, cât și la membrii familiilor noastre.

4. Să se respecte drepturile câpătate de unii funcționari comunali ca stabilitate, pe care au obținut-o pe urma unui îndelungat șir de ani prestat în folosul comunelor rurale.

Credem că, măcar de această dată doleanțele noastre își vor avea ecoul dorit, iar prin munca fără preget, pe care o vom depune în slujba țării și a populației, să fim ridicați la nivelul colegilor noștri — funcționari de Stat.

VICTOR RĂSCHITOR

Secretar al com. târgului Codăești-Vaslui.

Jurisprudență.

Prin deciziunea Curții de apel Brașov s. I, s'a respins ca nefondată acțiunea în contencios administrativ intentată de recurent, fost notar, azi pensionar, contra Statului român, pentru recunoașterea dreptului la suma de 150.933 lei cuvenită cu titlu de salarii (indemnizație specială și sporuri aferente) pe timpul dela 1 Ianuarie 1926 până la 31 Decembrie 1929.

*

De ani de zile frământă corpul notarilor indemnitatea specială, ce ar trebui să primească din partea Ministerului de Interne, pe timpul cât au servit la Stat (1. I. 1926—31. XII. 1929), mai ales, că Ministerul singur a admis, ca administrațiunile locale să plătească această indemnitate, dacă resursele de venit le admit

acest lucru.

Bazat pe acestea, multe din județe a și plătit notarilor indemnitatea, pe câtă vreme aceștia au fost comunali, rămânând, ca — prin analogie, — această indemnitate să se plătească și din partea Statului, totuși deciziunea ce am dat ne face să cumpănim bine această chestiune și să nu ne facem prea mari iluzii.

Forurile noastre judecătorești se pun pe punct de vedere greșit, când emană principii, cari esclud un corp întreg dela drepturi, pe care alte categorii de funcționari le au.

Vom vedea, unde ajungem, deoarece această chestiune nu vom părăsi-o, oricât de riscată va fi lupta, la care ne angajăm.

Litigiile rezultate din lucrul efectuat.

Desvoltarea vieții economice și mai cu seama a industriei de după războiu, a făcut necesar și unele modificări în ramurile jurisdicțiunii, îndemnând legiferarea noastră, ca să reglementeze materialul de drept referitor la raporturile factorilor susamintiți.

Șirul acestor legi, cari cu drept se pot numi și legi sociale, s'a început cu Legea de Muncă din 5 Aprilie 1929, tratând relațiunile de drept dintre funcționari particulari, muncitori și patroni. Ca o completare a urmat-o această lege, Legea pentru Asigurarea Plății Lucrului Efectuat publicată în 21 Aprilie 1931 și Legea pentru Înființarea și Organizarea Jurisdicțiunii Muncii dn 15 Februarie 1933.

Pe când Legea de Muncă, în forma de drept special reglementează relațiunile juridice ale unelor categorii supușilor de stat, scoțând această materie de drept în anumite părți din dreptul comun, lăsând însă și mai de parte judecarea conflictelor născute din aceste raporturi în atribuțiunea judecătorilor ordinare, — cele două legi din urmă însă merg mai de parte, înființând și o jurisdicțiune de specialitate pentru pricinile susarătate.

„De lege ferenda“ progresul acesta în domeniul juridic trebuie să-l salutăm, dându-se în jurisdicțiune un mai mare teren specialiștilor categoriilor sociale susmenționate, ale căror conflicte de aici înainte se vor judeca de instanțele judecătorești de specialitate, apărându-se și mai viguros intereselor acestor categorii, — „de lege lata“ însă trebuie să atragem atențiunea asupra anumitelor lacune ale legilor din chestie, cari defecte trebuiesc în cel mai scurt timp eliminate.

Precum am atins mai sus Legea pt. asigurarea plății lucrului efectuat și Legea pt. înființarea și organizarea jurisdicțiunii muncii, înființează judecătorii de specialitate cu o deosebită competiță materială.

În ce privește atribuțiunea materială a menționatei judecătorii, iată cum dispune Art. 1. al Legii pt. plată lucrului efectuat, conf. căruia „litigiile dintre „meseriași“ sau „patronii meseriași“ sau „micii industriași“ și clienții lor precum și acelea dintre meseriași, patronii meseriași sau micii industriași între ei și salariații lor, referitoare la neplata lucrului efectuat sau a acouturilor la termene fixate, la neexecutarea lucrătorilor conform cu angajamentul, la calitatea materialelor întrebuintate sau la nerespectarea oricărei alte clauze din convențiunea de antrepriză, furnitură sau muncă, de către oricare din părțile contractante, se vor judeca de o „Comisiune Arbitrală“ după normele legii de față.“ În art. 2. al aceleiași legi sunt înșirate persoanele, adică categoriile claselor so-

cială, respective cum trebuie înțeles expresiunile legii de „meseriaș“, „patronii meseriași“ etc., cari beneficiază de dispozițiunile legii. Iar Art. 5. dispune asupra organizației „Comisiunii Arbitrale“, care să funcționeze „pe lângă fiecare judecătorie de ocol urbană și pe lângă fiecare tribunal.“

Arbitrajul instituit prin aceasta lege „era“ (de aceea scriem „era“, pentru că în urma Legii pt. înființ. și org. jurisdicțiunii muncii s'au adus anumite modificări), obligatoriu pentru toate părțile și pentru tot ce privește materia prevăzută în art. 1. fie că se reclamă de către micii industriași sau de către patronii meseriași, arătați în art. 2., fie de către clienți, fie de către salariați.

Până la publicarea Legii pt. înființ. și org. jurisdicției muncii, situațiunea juridică era, că nefuncționând „Comisuni Arbitrale“ decât pe lângă judecătoriile de ocol „urbane“, litigiile până la valoare de 50,000 Lei inclusiv, născute dintre persoanele din Art. 1. și 2. al Legii pt. asig. plății lucrului efectuat, din țară, cari până acum aparțineau jurisdicțiunii judecătorilor rurale, — au rămas fără judecătorii competente, dispunând legea în art. 4. în mod categoric, în ce privește obligativitatea arbitrajului pentru „materia de drept“ prevăzută și persoanele în art. 1 și 2. din aceeași lege.

O parte din competența materială a arbitrajului acum amintit — și anume acea, care privește conflictele dintre patronii meseriași, micii meseriași etc. și salariații lor, — în urma înființării judecătorilor de muncă a trecut asupra acestora, așa că de prezent în competența arbitrajului pe lângă judecătoriile de ocol urbane și cele pe lângă fiecare tribunal, nu cad decât litigiile provenite din lucrul efectuat dintre „meseriași“, „micii industriași“ și clienții lor. Anomalia susarătatei legi datorit Legii pt. înființ. și org. jurisdicțiunii muncii în parte s'a eliminat, însă a rămas tot neresolvată jurisdicțiunea litigiilor pentru creanțele „meseriașilor“, „micii industriași“ dela țară, rezultate din lucrul efectuat față de clienții lor. Punem întrebaarea, că la ce fel de judecătorie au aceștia să-și caute drepturile până la valoarea de 50,000 Lei a litigiilor lor?! Adresându-se Judecătoriei de Ocol Rurale, competente până la publicarea suszisei legi, vor fi refuzați, neavând aceasta atribuțiune materială de a judeca; — aducându-se însă chestiunea la arbitrajul ce funcționează pe lângă judecătorie de ocol urbană, — deși aceasta ar avea competența materială a rezolva pricina, — dar întinzându-se jurisdicțiunea lui numai asupra teritoriului judecătoriei de ocol urbane respective, — trebuie să refuze judecarea litigiului din moti-

vul în competenței locale. Din cele susarătate reese așa dar, că există o categorie a litigiilor pentru anumite persoane, cari de loc n'au judecătorii competente, cari să judece în cauzele lor.

Grație faptului, că pe lângă starea lucrurilor de azi, nu cam se creditează nimănui și astfel defectul legii n'are atât de mare actualitate, dar ce o fi atuncia, dacă situația economică și creditul se va normaliza?

Suntem de părere, că legiferarea ar trebui să ia măsuri cât mai de grabă pentru eliminarea acestei lacune a legii, fiindcă pe lângă împrejurările prezente, bietului meseriaș nu-i rămâne altă cale, dacă dorește să-și încaseze creanța, ceace i-se cuvine pentru lucrul efectuat față de clientul său, decât să se adreseze Curții de Casație și Justiție spre i-ar delega o judecatorie competentă. Perspective foarte puțin măgulitoare, mai cu seamă pentru litigiile sub 5000 Lei!

Deși nu cam avem mare speranță, cumcă a nostru va ajunge la locul competent, unde se discută asupra făuririi legilor, — existând și azi vechiul verb, că „cei ce citesc nu decid, iar cei ce decic citesc“, — totuși dacă s'ar atribui articolului de vreo atenție, în ce privește rezolvirea competenței giilor născute din lucrul efectuat al meseriașilor micilor industriași din țară, ar fi mai consult. până la valoare de 5000 Lei să judece judecătorești rurale competente după domiciliul justițiabilului peste 5000 Lei până la 50,000 Lei o comisiune arbitrală întocmită pe lângă acele judecătorești și în comitate cu dispozițiunile Legii pt. asig. plății lucrului efectuat. Credem, că reglementarea chestiunii în acestă va aduce rezultate mulțumitoare pentru interesații.

Graczy Francisc, doctor în drept

„Comuna“

— Interesele și activitatea autorităților locale —

de: **Alexandru I. Movilă**, Primpretor.

Legile noastre de administrație locală determină în mare parte sistemul de organizarea comunei, principiile diriguitoare ale administrației comunale.

Ceiece însă păcătuiesc aceste legi este că până în prezent nu s'au reglementat măsurile de amănunt, care constituiesc în cea mai mare parte măsuri de educație cetățenească.

Autoritățile comunale au ce este drept libertatea să edicteze regulamente și ordonanțe prin care să prevadă măsuri de ordin sanitar, polițienesc, edilitar, etc.

Trebue să se gândească cineva că comunele trebue să iasă odată din tembelismul lor oriental și să pornească pe drumul organizării și civilizației.

Iată dece lucrarea Domnului **Alexandru I. Movilă**, Primpretor la Plasa Comloș Jud. Timiș Torontal, care constituie un ghid serios amănunțit merită laudă neprecupețită.

Lucrarea Domiei sale, are a apărut sub titlul „Comuna“ — interesele și activitatea autorităților locale —, cuprinde: în partea I-a, unele generalități asupra administrației comunale, un studiu istoric comparat asupra comunei, precum și un comentariu asupra organizației actuale; în partea a II-a, actualul text al legii pentru organizarea administrației locale, cutoate modificările ce i s'au adus până azi și; în partea a III-a, unele proiecte de regulamente de admi-

nistrație locală și un proiect de statut pentru asociațiile comunelor.

Proiectele de regulamente formează partea portantă care cu adevărat ar putea contribui la bună-pășirea vieței comunale.

Autorul lucrării, cu o răbdare demnă de admirație și de imitat, după ce a observat toate lipsurile comunei, a bundă la tot pasul în viața comunală, le-a adunat și apoi s'a gândit la înlăturarea lor.

Măsurile preconizate de Domnia-sa le-a studiat și le-a capitalizat și le-a împărțit după importanța căruia. De la ultima măsură de Higenă și Salubritate până la acelea de poliție rurală, sunt prevăzute proiectele edictate de Domnia-sa.

Credem că, dacă și-ar însuși comunele aceste măsuri și ar fi riguros aplicate, s'ar putea păși în mod serios pe calea bună a îndreptării. Prin acestă s'ar complecta o mare lacună a legilor noastre administrative, iar numele coducătorilor ar crește nebănuț de mult în ochii cetățenilor care ar vedea că nu mai toemai atât de oropsiți.

— ♦ —
In conformitate cu noile statute votate în adunarea ținută la București în 22 Mai a. e. „Uniunea Generală a Notarilor“ se va numi „Asociația Notarilor Comunali din România“.

*

Prezidiul Asociației Notarilor Comunali din România.

Prezidiul Asociației Notarilor comunali din România.

Dos. No. 8/934. A. N. R.

Tuturor Domnilor Președinți de Județe.

Pentruca fiecare coleg cu tragere de inimă, să aibă cunoștință de situația grea în care se află Asociația noastră, și cu ce neajunsuri ne luptăm, am onoare a comunica mai jos Tabloul de rămășițe al taxelor fondului general, cu care datorează fiecare organizație județeană. Dacă fiecare organizație și-ar face datoria, cum și-o fac câteva dintre ele, situația Asociației ar fi pe deplin salvată.

Fac un călduros apel la toți colegii, cari doresc

prosperarea Asociației noastre, să activeze fiecare în cercul lui și cu deosebire la Domnii președinți de județe, să-și pună în cauză toată autoritatea, să întrebuințeze toate mijlocele posibile, ca aceste rămășițe, să se lichideze în timpul cel mai scurt; să-și dea fiecare seamă, că fără fonduri nu se mai poate face nici o deplasare, tocmai acum, când situația noastră vine din nou la ordinea zilei.

Nu pot spune mai mult, cine voește se înțeleagă va înțelege, când comunic că eu de 10 luni nu am putut să-mi ridic cheltuelile de deplasare, iar pentru a fi în curent cu situația noastră aproape în fiecare lună m'am deplasat cel puțin de două ori.

Situația rămășițelor e următoarea:

T A B L O U

De rămășițele taxelor de membru ale „Asociației notarilor comunali din România”.

Nr. crt.	Numele Județului	Rămășițe anterioare	Taxa pe 1934	Total general	Observațiuni
1	Alba	10.000.— Lei	10.000.— Lei	20.000.— Lei	
2	Arad	126.189.— "	22.800.— "	148.989.— "	
3	Bihor	39.200.— "	29.200.— "	68.400.— "	
4	Brașov	20.800.— "	7.200.— "	28.000.— "	
5	Caraș	43.485.— "	10.100.— "	53.585.— "	
6	Ciuc	35.594.— "	8.800.— "	44.394.— "	
7	Cluj	52.550.— "	11.400.— "	63.950.— "	
8	Făgăraș	23.400.— "	10.000.— "	33.400.— "	
9	Hunedoara	76.451.— "	18.200.— "	94.651.— "	
10	Maramureș	22.792.— "	4.800.— "	27.592.— "	
11	Mureș	79.100.— "	16.000.— "	95.100.— "	
12	Năsăud	64.004.— "	10.600.— "	74.604.— "	
13	Odorhei	50.443.— "	8.600.— "	59.043.— "	
14	Sălaj	— "	20.600.— "	20.600.— "	
15	Satu-Mare	12.726.— "	14.200.— "	26.926.— "	
16	Severin	51.270.— "	13.600.— "	64.870.— "	
17	Sibiu	50.800.— "	15.200.— "	66.000.— "	
18	Someș	47.200.— "	12.800.— "	60.000.— "	
19	Târnava-Mare	42.980.— "	15.400.— "	58.380.— "	
20	Târnava-Mică	9.300.— "	12.400.— "	21.700.— "	
21	Timiș-Torontal	130.820.— "	29.200.— "	160.020.— "	
22	Treiscaune	2.600.— "	9.600.— "	12.200.— "	
23	Turda	23.100.— "	6.800.— "	29.900.— "	
Vechiul-Regat, Datele necunoscute.					
Total general		1,014.804.— Lei	317.500.— Lei	1,332.304.— Lei	

Către toți colegii notari din țară.

Aduc la cunoștința tuturor colegilor, că Dl. Aurel Bobei, șeful serviciului financiar al Județului Timiș-Torontal, a întocmit un Chestionar, foarte practic relativ la conducerea contabilității comunale, angajarea lucrărilor și în general conducerea finanțelor comunale, prevăzută cu diferitele tipuri de Regulamente, formulare, tipuri de hotărâri, care va ușura foarte mult

lucrările ce trebuie să îndeplinească notarul, fiind o bună și practică călăuză.

Acest Chestionar l-am studiat, și-l aflu de cel mai practic din câte au apărut până acum, de aceea îl recomand tuturor pentru a-l procura.

Se poate procura la autor în Timișoara cu prețul de 75. Lei, plus 18.— Lei porto.

Iibou, la 20 Junie 1934.

Președinte
A. Comylan.

Informațiuni.

Consiliul de administrație al Asociației Notarilor Comunali din România a încredințat domului Romul Aron, notar în Vorumloc jud. Târnava mare, funcțiunea de secretar general. D. Hajdeu a fost înputernicit a conduce și mai departe cassieria Asociației, cassier al revistei a fost numit d. Remus Ania notar în Fratelia-Timișoara iar redactor al revistei „Administrația Română d. I. E. Isacu, notar în Periam.

Toți domnii colegi vor adresa pe viitor corespondența respectivă pe adresele de mai sus.

Din partea Asociației Funcționarilor Comunali Rurali din Județul Sălaj, primim un apel pentru sprijinirea doleanțelor lor.

Susținem, ca și în trecut, necesitatea vitală pentru administrație ca și acestor funcționari să li se recunoască importanța și dreptul lor de existență.

ABONAMENTELE primite pentru „Comuna Administrativă” vor fi trecute asupra revistei „Administrația Română”.

Asociația Notarilor Comunali din România, secția Târnava-Mare, ne informează, că prefectul Județului, d. Dr. Stirbețiu este un mare sprijinitor al notarilor care, înțelegând greutățile prin care trece această clasă de funcționari, face toate posibilitățile să-i ajute. Li mulțumim în numele asociațiunii, asigurându-l că se va bucura de toată recunoștința noastră.

Prin decizia Ministerului de Interne No. 5001/934, se revine asupra deciziunii ministeriale No. 3580 P./930 prin care d. Crina Ioan a fost suspendat din funcțiunea de notar al comunei Călnic, jud. Caraș.

Dreptatea năzuințelor notarilor ne face zi de zi tot mai mulți prieteni. „Curierul” din Arad, un vrednic aliat al cauzei noastre, ne susține cu multă hotărâre interesele.

Așteptăm cu multă nerăbdare elaborarea noului statut administrativ anunțată de onoratul guvern, care prin iubitul nostru șef d. ministru D. Iuca ne-a adus la cunoștință curmarea anarhiei administrative rezultată de prea dese modificări ale legii cele mai esențiale.

Nu anticipăm, însă avem deplina încredere că înaltul guvern își va ține făgăduiala ca, pe lângă stabilitatea ce se va asigura acestei legi prin concursul tuturor partidelor, — în același timp — se va asigura și situația, existența și autoritatea acelorora chemați să o aplice la sate: notarii comunali.

Funcționarii comunali și județeni vor călători cu 50% pe C. F. R.

Consiliul de administrație al regiiei autonome c. f. r. a aprobat eliberarea carnetelor de identitate pentru călătoria cu 50 la sută reducere, tuturor funcționarilor prevăzuți în bugetele ministerelor.

Consiliul de administrație a mai aprobat încheierea de convențiuni cu regiile și cassele autonome, cu camerele profesionale, cu județe comune, cu Eforia spitalelor civile, cu Eforia Elena Beldiman, cu Eforia Snt. Spiridon, cu Domeniul Coroanei și cu Societatea pentru profilaxia tuberculozei pentru a elibera și acestora carnete de identitate valabile pentru călătoria cu 50 la sută reducere.

Cei în drept se vor adresa fie direcțiunii comerciale c. f. r., fie inspecțiilor de mișcare din țară, de unde vor căpăta toate informațiunile neccsare.

Instiințăm pe toți cetitorii revistei noastre c. începând cu numărul viitor vom redeschide rubrică „Intrebări și răspunsuri” în care dăm ori-ce informațiuni în legătură cu administrația.

Domnii președinți de județe sunt rugați a ne trimite tablouri exacte cu notariatele din județele respective. Acolo unde deocamdată notarii nu sunt organizați pe județ, rugăm pe colegii din reședințele de plasa sau pe oricare frate din familia noastră să ne trimită tablourile notariatelor din plasa sau județul lor.

Colegul nostru d. Petru Popoviciu, notar al comunei Sannicolaul-Mare, din jud. Timiș-Torontal și membru în consiliul de Administrație al Asociațiunii Notarilor Comunali din România va face parte — ca reprezentant al notarilor — din comisia Administrativă pentru elaborarea statului administrativ al țării.

POȘTA REDACȚIEI.

Domnului Augustin Dugnășescu, director Prefectura Tulcea. — Vă mulțumim pentru încurajările ce ne-ați trimis.

Darea de seamă a congresului notarilor am publicat-o în numărul trecut al revistei „Administrația Română” pe care vi l-am trimis și Dvs., ca abonat ei ei.

Domnului Dimitrie Fărcaș, subnotar. Sicula, jud. Arad. — Căldurosul salut pe care ni l-ați trimis este un semn, că acțiunea noastră își găsește ecoul și recunoștința în rândurile colegilor noștri, ceea ce ne bucură foarte mult. Vom continua în această revistă acțiunea începută pentru izbânda legimelour noastre revendicări.

T E L E F O N : 19
FON DAT : în anul 1892

Cont-Virement la Banca
Națională sub No. 98.

FABRICA DE CLOȘURI ȘI PĂLĂRII
N. KORBER & Co. S. A.
PERIAM Județul Timiș-Torontal (Banat)

==== **CAPITAL SOCIETAR VĂRSAT LEI 30,000.000** ====

Depozit permanent : BUCUREȘTI, Strada Carol No. 13, etaj I.

Fabricarea de cloșuri pentru pălării de dame și domni, precum și pălării pentru bărbați, de modă și țărănești. — Culoarele cele mai frumoase și formele cele mai moderne.

Cereți pretutindeni pălării K O R B E R.

FRĂȚII MORAVETZ S. A.
TIMIȘOARA

Cel mai mare depozit de imprimate
administrative din Banat și Transilva-
nia. // Hârtie, rechizite de birou și
/// cărți. Cel mai eitin. ///

Serviciul prompt și conștincios.

Comandați și Dv. dela noi.

A apărut

COMUNA

Interesele și activitatea autorităților locale
de: ALEXANDRU I. MOVILĂ, primpretor

Cuprinzând și :

I. Actualul text al legii pentru organizarea administrației locale, în care s'au introdus toate modificările ce i s'au adus.

II. 13 proiecte de regulamente comunale, privitoare la igienă și sănătate publică, edilitate, poliție comună, etc.

III. 1 proiect de statut pentru asocierea comunelor.

Prin publicarea acestei lucrări, s'a pus la dispoziția organelor administrative un mijloc lesnicios pentru înțelegerea și aplicarea legilor de administrație locale.

Lucrarea se află de vânzare la Librăria Frații MORAVETZ S. A. Timișoara

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ
ORGANUL ASOCIAȚIEI NOTARILOR COMUNALI DIN ROMÂNIA

Onor.

Notariatului
Primăriei